

Møte onsdag den 18. mai kl. 10

President: Inge Lønning

Dagsorden (nr. 79):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 20)
2. Referat

Presidenten: Fra representanten André Kvakkestad foreligger søknad om permisjon i dagene 18. og 19. mai for å delta i møte i Europarådets overvåkningskomite, i Budapest.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Harald Espelund, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Harald Espelund er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Elisabeth Røbekk Nørve. – Andre forslag foreligger ikke, og Elisabeth Røbekk Nørve anses enstemmig valgt som settepresident for dagens og morgendagens møter.

Statsråd Morten Andreas Meyer overbrakte 7 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Ad sak behandlet 12. mai 2005

Presidenten: Før vi går i gang med sakene på dagens kart, vil presidenten henlede oppmerksomheten på en sak som ble behandlet i Stortingets møte i forrige uke, torsdag 12. mai. Det gjelder sak nr. 6 på dagsordenen for 12. mai, og det dreier seg om et forslag oversendt fra Odelstinget. Forslaget lød:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake på eget møte etter behandlingen av den varslede stortingsmelding om Makt- og demokratiutredningen med vurdering av en eventuell inkorporering av FNs kvinnekonvensjon i menneskerettsloven.»

Forslaget ble vedtatt. Siden den omtalte stortingsmelding ikke lenger er varslet, men for tiden behandles i Stortinget, ber presidenten om Stortingets tilslutning til ordene «den varslede» tas ut av vedtaket. – Det har ikke kommet noen innvendinger mot presidentens forslag, og det anses derfor som vedtatt.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok fredag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Erna Solberg
- statsråd Per-Kristian Foss
- statsråd Morten Andreas Meyer

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per Sandberg.

Per Sandberg (FrP) [10:07:08]: Jeg vil gjerne stille kommunalministeren et spørsmål.

Ved NTNU er det laget en analyse som viser at den mest effektive kommunen i Norge driver to og en halv ganger mer effektivt enn den minst effektive. Undersøkelsen viser at i grunnskolen produserer enkelte kommuner opp til 2,4 ganger flere skoletjenester enn de kommunene som kommer dårligst ut. Det anslås i analysen at man kan redusere kostnadene i Skole-Norge med 14 pst. uten at elevprestasjonene blir dårligere. Det påstås at bare dette vil utgjøre 4,5 milliarder kr i årlig innsparing. Innenfor pleie og omsorg er forskjellene enda større. Analysene er også klinkende klar på at det er de små kommunene som er minst effektive. Vi vet at mange initiativ og tiltak er satt i verk. Mitt spørsmål er nå: Hva gjør Regjeringen videre utover?

Statsråd Erna Solberg [10:08:21]: NTNUs undersøkelse er en del av det arbeidet vi gjør nettopp for å få bedre grep om mulighetene for å lage opplegg for kommunesektoren hvor man kan se muligheter for effektivitetsgevinst på ulike sektorer og finne frem til hvordan man henter ut den effektivitetsgevinsten. Det er altså konstatert at det er en ganske stor mulighet for å drive mer effektivt. Det vi foreløpig ikke har, er de gode instrumentene for hvordan vi skal klare å omsette den kunnskapen til politikk som henter ut disse gevinstene, uten at det går på bekostning av kvaliteten. Det er det videre arbeidet vi driver med for å få dette godt dokumentert.

Noe av dette er jo politiske valg. Man kan f.eks. velge en skolestruktur eller annet som er mindre effektivt, fordi det er et lokalpolitisk ønske. Det er greit for meg, men da må man si at man har valgt å bruke ressursene mindre effektivt fordi man har valgt å sette noen andre verdier høyere. Det er viktig for meg at vi har kunnskap om hva resultatene er av våre egne valg. Det bidrar denne typen utredninger til, selv om jeg mener vi har et stykke å gå før vi er i land med akkurat å finne de helt operative løsningene.

Hva er det som da bidrar til mindre effektivitet? Jo, det er flere ting som står i oppsummeringen. Blant annet at hvis det er lite politisk handlingsdyktighet, hvis det er partifragmentering i et kommunestyre, er det vanskelig å få mer effektivitet. Det er ingen tvil om at mye penger gir

mindre effektivitet, ifølge denne undersøkelsen. Nå er det ikke småkommunestrukturen som først og fremst trekkes frem, men de små kommunene har jo mindre penger enn de andre. Så er det jo etter min mening en interessant observasjon at en stor sosialistandel i kommunestyrene bidrar til mindre effektivitet, og det forbauser ikke meg. Det er veldig ofte slik at man ikke ønsker å se på noen tiltak som kan bidra til forbedret effektivitet i kommunesektoren, fordi man har bundet seg opp bl.a. til faginteressene innenfor kommunespekeret.

Per Sandberg (FrP) [10:10:22]: Jeg har også registrert det samme som statsråden, at en stor partifragmentering og høy sosialistandel i kommunestyrene henger sammen med lav effektivitet.

Det statsråden viser til med hensyn til den kompetansen som vi nå skal hente ut for å finne riktig verktøy, er ikke noe nytt. Schei-komiteen fra 1947–48, Christianesen-utvalget, Rattsø I og Rattsø II, oppgavefordeling, maktutredning, Effektutvalget, Distriktskommisjonen – alle disse utredningene har jo pekt i samme retning. Er det ikke slik nå at vi står og tramper og ikke kommer noen vei med å skape en mer effektiv og rasjonell offentlig struktur, særlig når det gjelder kommunestrukturen? Jeg skal ikke nevne fylkeskommunen i denne forbindelse, for statsråden og jeg er vel enige om at den må forsvinne. Men mitt spørsmål til statsråden er rett og slett: Finnes det nå noen nye kort i ermet for å få framdrift i en ny struktur?

Presidenten: Da får vi se om statsråden har kort i ermet.

Statsråd Erna Solberg [10:11:32]: Jeg synes representanten Sandberg nå setter for stort likhetstegn mellom kommunestruktur og effektiv bruk av ressursene. Det er slik at småkommunenes største problem, etter min mening, er kompetanseproblemet de har i en komplisert offentlig hverdag, og vi er nødt til å gi gode tilbud ikke minst til de svakeste, barna innenfor barnevernet, de som er under psykiatrisk behandling, de psykisk utviklingshemmede, og så har vi ikke minst en komplisert og vanskelig byggesaksbehandling. Alt dette er områder hvor det nesten er umulig å forutsette at kommuner med under 3 000 innbyggere f.eks. skal klare å ha bred nok kompetanse. Men det er ikke sikkert at det er synonymt med at det blir mer økonomisk effektivitet. Jeg tror ikke at vi ut fra denne undersøkelsen kan si at småkommunespørsmålet er det som først og fremst er det viktigste kriteriet.

Vi kommer til Stortinget – det er planen fra Regjeringen – neste vår med opplegg for en diskusjon om kommunestrukturen. Da får Stortinget ta en diskusjon om hva man vil med kommunene, og hva de vil med kommunestrukturen i fremtiden. Da vil vi også presentere våre tanker om det.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Magnhild Meltveit Kleppa.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:12:55]: Dette er eit område der det ofte synest å vera stor avstand mellom dei som lagar dei ulike undersøkingane, og det ein fokuserer på ute i den enkelte kommune. Det er mitt oppriktige inntrykk at det er mange lokale folkevalde av ulik partifarge som er opptekne av å gi ei betre eldreomsorg der folk bur, framfor å sentralisera omsorga, som er opptekne av å gi ein god skule og barnehage der folk bur, og dermed medverkar til levande lokalsamfunn og til at mange ungar slepp lang skuleveg, og at mange andre slepp lange avstandar. Mitt spørsmål gjeld det som statsråden no ser på: Vil ho fokusera meir på kvalitet enn ho har gjort til no, slik at det som er i fokus, er ei meir verdig omsorg og ein god skule?

Statsråd Erna Solberg [10:14:01]: Jeg har vært opptatt av kvalitet innenfor de kommunale tjenestene fra lenge før jeg ble kommunalminister. Jeg er opptatt av at vi som politikere skal ta valg for det som er politiske valg, hvor vi legger andre verdier enn kvalitet og effektiv bruk av ressursene til grunn. Jeg synes det er helt legitimt at det lokale folkestyret sier at man vil ha spredt bosetning i sin kommune, og at man vil ha et bredt tjenestetilbud. Men da bruker de pengene sine til det istedenfor å høyne pleiefaktoren for den enkelte, istedenfor å gi flere undervisningstimer. Man må ikke pakke vekk de lokalpolitiske valgene som faktisk gjøres, og som bidrar til at man har en mindre effektiv struktur og får mindre kvalitet, og så kommer man i neste runde og sier at det er fordi staten gir for lite penger. Det er lokalpolitiske valg som man av og til må ta ansvar for, og som kan være riktige ut fra det folk i kommunen vil. Men da må man også ta ansvar for at man har valgt vekk noe.

Jeg er opptatt av at kommunene skal vite mer om kvalitet og hvordan de får kvalitet frem. Derfor har vi gjennomført en rekke tiltak for å belyse dette, som jeg ikke har tid til å gå inn på akkurat nå.

Presidenten: Det stemmer.

Rolf Reikvam (SV) [10:15:17]: Jeg har lyst til å utfordre statsråden på det synet på læring som kommer fram i en slik rapport, der en påstår at en kan redusere utgiftene dramatisk innenfor utdanning og oppnå den samme læringseffekten.

Det er klart at det ligger et bestemt syn på læring og kunnskapsformidling bak en slik rapport. Min oppfølging til statsråden blir da: Er hun enig i det synet på læring som ligger bak denne rapporten, at det er noe instrumentelt, noe mekanisk, som vi kan få til ved eksempelvis å samle elever i store grupper, og at vi kan få samme effekt som med små grupper, der elevene er sammen med forholdsvis mange voksne, og på den måten skape et godt læringsmiljø og et godt grunnlag for læring?

Mitt spørsmål er altså: Er statsråden enig i det synet på læring som ligger bak en slik rapport, og de konklusjonene som sier at vi da kan spare forholdsvis mange milliarder i den offentlige skolen?

Statsråd Erna Solberg [10:16:18]: Jeg kan ikke tillegge forskere som har laget en rapport om muligheter for effektivitetspotensial ved å sammenligne kommuner, de beste og de dårligste, et spesielt syn på læring. Dette er argumenter som vanligvis kommer fra de hold som ikke liker resultatene, og som derfor forsøker å mistenkeliggjøre basisen de er gjort på. Dette er en venstresosialistisk innfallsvinkel til å diskreditere forskning basert på akkurat de premissene som forskningen har lagt til grunn. Man sier at det er et effektivitetspotensial. Man sier at man ikke har svar på akkurat hvordan man tar det ut, og det er vi nødt til å jobbe videre med.

Så må man være klar over at det finnes valg som gjøres lokalpolitisk, som ikke nødvendigvis er begrenset til et læringsyn knyttet til dette. Det er i og for seg interessant. Jeg har bakgrunn som skolepolitiker i Bergen. Der har vi på grunn av språkdeling og tidligere kommunesammenlutning en skolestruktur som gjorde at vi da jeg var skolepolitiker, hadde ca. ti stykker i enkelte klasser i enkelte deler av kommunen. Vi klarte ikke å måle bedre læringsvilkår i de små gruppene enn i de som hadde 28 elever på det tidspunktet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hill-Marta Solberg (A) [10:17:36]: Jeg har et spørsmål til finansministeren.

Ved framleggelsen av revidert nasjonalbudsjett sist fredag skrøt finansministeren uhemmet av den økonomiske utviklingen i landet. Og oppsvinget i økonomien er merkbart, men dessverre ikke for alle.

Det er alvorlig at ledigheten fortsatt er på 100 000, samtidig som det er vekst i økonomien. Dette viser at Regjeringens innsats for å få ned ledigheten har vært altfor svak, og mitt spørsmål er: Hvorfor foreslår ikke Regjeringen nå et krafttak for å få ned arbeidsledigheten?

Statsråd Per-Kristian Foss [10:18:15]: At jeg skrøt uhemmet, tror jeg kanskje er å ta litt hardt i, men det er god grunn, som spøreren også nevnte, for å si at norsk økonomi går godt. Og arbeidsledigheten går ned som følge av det. Men samtidig øker arbeidsstyrken. Det betyr at arbeidsledigheten ikke går så mye ned som den ville gjort hvis arbeidsstyrken ikke hadde økt.

Samtidig ser vi at nye grupper strømmer til arbeidsmarkedet. Særlig gjelder det kvinner som ikke har vært registrert ledige, men som ønsker seg jobb, og det er jo veldig bra. På den måten øker også yrkesfrekvensen.

Samtidig ser vi at sykefraværet går ned. Det innebærer behov for færre vikarer. Slik sett er det også noe som virker dempende på nedgangen i ledigheten, men årsaken til det er jo positiv, altså at sykefraværet går ned.

Vi legger til grunn at nedgangen i ledigheten vil fortsette også inn i neste år, slik den vil fortsette inn i annet halvår i år. Arbeidsmarkedstiltakene er også relativt sett sterkere i annet halvår enn de var i første halvår, idet vi legger til grunn samme størrelse på de ordinære tiltak, men styrker en del av spesialtiltakene overfor yrkesvalghemmede.

Hill-Marta Solberg (A) [10:19:33]: Jeg merket meg det som finansministeren nå sier, spesielt om tiltaksapparatet. Det er jo ikke spesielt imponerende når den medisinen man har brukt første halvår, ikke har virket, å si at man gir samme dose neste halvår og antar at det skal virke. Jeg mener at Regjeringen er altfor passiv når det gjelder aktive tiltak for å flytte folk over fra ledighet og til arbeidsmarkedet.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:20:03]: Det er jo ikke korrekt å si at det ikke har virket, idet ledigheten har gått ned. Det er heller ikke riktig å si at ledigheten har bitt seg fast, som er et uttrykk som ofte brukes av representanter for Arbeiderpartiet. Andelen langtidslidende er redusert, og det er ingenting som tyder på at folk nå blir lenge på arbeidsmarkedstiltak, altså uten arbeid.

Det å sette inn tiltak er heller ikke å skape reelle nye jobber. Det er noe som i og for seg hindrer at man er helt ledig, men når arbeidsledigheten går ned og tiltaksnivået opprettholdes, betyr det at flere får nytte godt av det tiltaksnivået som er der.

Jeg tror særlig det er grunn til å rette fokus på dem som har problemer med å komme inn både i tiltak og i arbeidsmarkedet som følge av ulike varianter av yrkesvalgshemninger, og under Sosialdepartementets budsjett settes det nå inn spesielle tiltak overfor disse gruppene.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Øystein Djupedal.

Øystein Djupedal (SV) [10:21:12]: Det som er interessant, er at ledighetsprognosen er oppjustert av Regjeringen i dette budsjettet sammenliknet med det som lå i det ordinære budsjettet. Det betyr at framtidsutsiktene er mer negative enn Per-Kristian Foss mente et halvt år tilbake. I revidert nasjonalbudsjett står det også at på tross av at man har gode tider, har sysselsettingen bare økt med 5 000 personer – og det altså i en tid da norsk økonomi kanskje går bedre enn på mange år. Og man skriver videre:

«Sysselsettingsoppgangen har ikke vært sterk nok til å redusere arbeidsledigheten vesentlig.»

Det registrerer vi jo. Arbeidsledigheten er rekordhøy på tross av at norsk industri og norsk økonomi går bedre enn noensinne. Og da kan vi jo tenke oss det scenarioet at norsk økonomi gikk på normalmodus og ikke på høygir. Hvor stor hadde arbeidsledigheten da vært? For det finnes altså ingen stimuli i dette budsjettet til at folk skal komme i arbeid – de som ikke naturlig kommer i arbeid.

Og det er jo det som er den store utfordringen, at det er mange grupper i det norske samfunnet som ikke naturlig finner en plass i arbeidsmarkedet av ulike grunner. Spørsmålet er da: Er Regjeringen tilfreds med dette? For det virker nesten som om Regjeringen synes at dette er godt nok. 5 000 nye i høykonjunktur er ikke godt nok, finansminister.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:22:20]: Det korrekte tallet er 5 800 personer, men jeg er enig i at det ikke utgjør den store forskjellen. Det er ikke korrekt å si at det

ikke ligger stimuli i budsjettet. Når vi regner med at AKU-ledigheten vil være lavere i annet halvår enn i første halvår, ligger det jo i det en nedgang. Man styrker altså sysselsettingen. Sysselsettingsveksten er sterkere enn nedgangen i ledigheten.

Fremfor å sammenligne med tenkte tilfeller i Norge, skulle man kanskje se litt på hva som skjer i andre land. I Tyskland klarer de ikke å få ledigheten ned, der går den opp. Under sosialdemokratisk styre har man nå den høyeste ledigheten siden 1930-årene. I Sverige klarte man heller ikke i fjor å få arbeidsledigheten ned, på tross av høy vekst i økonomien. Norge klarer det andre land ikke klarer: å kombinere høykonjunkturen med sterk økonomisk vekst og nedgang i ledigheten. Det er også i motsetning til hva som skjedde i forrige oppgangsperiode i sysselsettingen, fra 1998 og fremover, hvor vi hadde vekst i sysselsettingen, men ikke nedgang i ledigheten. Det har vi nå.

Presidenten: Svein Roald Hansen – til oppfølgings-spørsmål.

Svein Roald Hansen (A) [10:23:28]: Den nedgangen i ledigheten finansministeren viser til, er ganske hårfin, og AKU-ledigheten var like høy i første kvartal i år som den var i fjor.

Finansministeren har mange forklaringer på hvorfor ledigheten holder seg høy i en situasjon hvor norsk økonomi går godt, og hvor det skapes nye arbeidsplasser, og han viser til at det også er krevende i andre land å få ned ledigheten. Det er til liten trøst for de hundre tusen som er arbeidsledige. All erfaring viser at for hver bølge av høy ledighet blir det mer krevende å få ledigheten ned på et lavt nivå. Jeg tror det hadde vært en fordel om finansministeren hadde lagt like mye engasjement i å få ledigheten ned gjennom ulike tiltak som i å bortforklare hvorfor ledigheten går så lite ned når norsk økonomi går så godt.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:24:25]: Og spørsmålet var?

Etter at budsjettet ble lagt frem, har jeg ikke sett ett eneste forslag fra Arbeiderpartiet eller andre opposisjonspartier som kan bidra til å få veksten opp. Det har derimot vært en ekstrem fokusering på spørsmålet om hvorfor vi ikke skulle selge taxfree på jernbanestrekninger. Det har vært i fokus etter at vi la fram budsjettet. Så jeg etterlyser faktisk alternative tiltak. Dette budsjettfremlegget viser jo at veksten i norsk økonomi er god, den oppjusteres. Vi oppjusterer også anslagene for økonomisk vekst, og vi viser at det fortsatt er nedgang i ledigheten. Det klarer vi.

Spøreren brukte uttrykket at for hver bølge av økonomisk nedgang er det en tendens til at arbeidsledigheten blir liggende på et for høyt nivå. Jeg pekte på at ja, det skjer internasjonalt, men det skjer ikke i Norge. Vi har tross alt en nedgang i ledigheten, selv om den er noe svakere enn forventet. En av årsakene, som jeg ikke har nevnt hittil, er bl.a. at industrien har noen problemer på en del av markedene i Europa som går dårlig, deriblant Tyskland.

Presidenten: Morten Lund – til oppfølgings-spørsmål.

Morten Lund (Sp) [10:25:38]: Ja, ledigheten biter seg fast, og Regjeringen presenterer ørsmå tiltak for å hjelpe jobbskaperne som kan gjøre noe med det.

I stedet for positive tiltak finner vi noe som virker i feil retning, nemlig at det ikke skal bli anledning til å permittere i 42 uker, slik det har vært til nå, det skal bli permanent ordning med kun 26 uker. I noen bransjer er ordresituasjonen slik at de fortsatt trenger å permittere så lenge. Det at permitteringsreglene forandres hvert halvår, gir uforutsigbarhet. Det vil ikke næringslivet ha. Det som står øverst på deres kravliste når det gjelder dette politikkområdet, er: Fjern uforutsigbarheten!

Jeg tror ikke noe på at permitteringer misbrukes av seriøse arbeidsgivere. De permitterer kun når de trenger det. Hvis de permitterer for mye, mister de fagfolkene sine. Det vet de, og derfor er det ikke noen fare for at det kommer til å bli misbrukt hvis 42 uker blir stående, slik Senterpartiet vil.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:26:47]: Permitteringsperioden her er gjenstand for løpende vurdering. Det har den vært under skiftende regjeringer, for permitteringsperioden skal jo tilpasses konjunktursituasjonen, altså hvilken fare for svingninger det er innenfor bransjer som særlig benytter seg av permitteringer.

Jeg minner om at regjeringen Stoltenberg i sitt budsjettforslag for 2002 faktisk foreslo det mest radikale kuttet i permitteringsperioden hittil. Så har det med skiftende budsjettforlik vært enighet om at permitteringsperioden ikke skal kuttes så mye som forutsatt, men med en vurdering midtveis i året. Det skjedde også ved budsjettforliket i fjor høst. Derfor har Regjeringen nå vurdert hva som skal skje etter 1. juli. Vi viser bl.a. til at nedgangen i ledigheten har vært større innenfor industrien generelt og innenfor bygg- og anleggsnæringen enn over hele linjen. Med andre ord: Næringer som i særlig grad benytter seg av permitteringer, har hatt en større forbedring av sin situasjon enn gjennomsnittet. Det er en del av begrunnelsen for at vi ikke ser behovet for å forlenge permitteringsperioden.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øystein Djupedal (SV) [10:28:01]: Jeg må vel tillate meg å starte med å si at maken til flåseri fra en finansminister som det i forrige ordsifte er det ikke ofte man hører, heldigvis.

Men la meg komme til spørsmålet – det er også til finansministeren: Regjeringen anslår i prognosene for revurdert budsjett en vekst i offentlig sektor for neste år på 1 pst., som er veldig lavt. Det er langt under prognosen for prisstigning neste år. Veksten i privat sektor skulle ha vært tre ganger så høy. Det vil bety at vi til neste år vil se et forsterket bilde av det vi har sett nå og gjennom flere år, nemlig at offentlig sektor taper på bekostning av privat forbruk. Det vil bety at skolene, barnehagene, eldreomsorgen, pensjonistene, alle sammen, vil oppleve den samme

smalhans til neste år som det vi opplever nå. Prognosen er altså 1 pst. 1 pst. vekst i offentlig sektor er i realiteten en nedgang i offentlig forbruk på viktige velferdsområder. Det som da er min utfordring til finansministeren, er: Er han fornøyd med det? Mener han at 1 pst. vekst, som da i realiteten ikke er vekst i offentlig sektor, er noe Høyre-regjeringen kan være tilfreds med?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at ordet «flåseri» ikke er og ikke kommer til å bli inkludert i det parlamentariske vokabular.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:29:13]: Det å gjøre 1 pst. vekst til ingen vekst og bruke statistikk på den måten, er noe jeg ikke kan innestå for. Årsaken til at vi har hatt en ganske sterk vekst i det private forbruk i de senere årene, er gode lønnsoppgjør og lav prisvekst. Det er goder i seg selv. Det var det private forbruket som i Norge først snudde den negative økonomiske utviklingen, eller den manglende veksten, til en ny oppgangsperiode. Etter hvert har andre investeringer, ikke minst i industrien, kommet etter og forsterket og utvidet grunnlaget for veksten. Men fortsatt har vi altså en sterk vekst innenfor lønnssektoren, og vi har sterk vekst i overføringene. Det at vi har hatt store overføringer til grupper som er utenfor arbeidslivet, bidrar faktisk statistisk sett til å øke veksten i den private sektor. Det har jeg hørt mange SV-representanter på denne talerstol, eller andre, stå og hylle, altså at vi har store overføringer, men statistisk regnes jo det som en vekst innen den private sektor. Så sånn sett skal man være litt forsiktig med å tro at vekst i den private sektor er uttrykk for en slags form for misbruk eller lignende.

Ja, jeg er fornøyd med en offentlig sektor som har vist særlig sterk vekst innenfor undervisningssektoren og helsesektoren. FNs utviklingsrapport for 2004 fastslår bl.a. at det norske helsevesenet er det beste i verden målt i ressursbruk, tilgjengelighet og nivå på helsetjenestene. Ressursinnsatsen i denne perioden har økt sterkt på et viktig område som helsesektoren, men også innenfor andre områder. Ikke minst gjelder det barnehager og skoler, som jeg nevnte.

Øystein Djupedal (SV) [10:30:45]: Det er interessant at Per-Kristian Foss er tilfreds med veksten – som i realiteten ikke er vekst – i offentlig sektor. Det vil bety at når man skal gå inn i valgkampen, kan Regjeringen si: Ja, denne offentlige sektoren, denne velferdsstaten vi har rundt oss, er vi tilfreds med. Den har altså nedgang reelt sett i pengebruk til fordel for privat sektor. Det er mye av veksten i privat sektor som er positiv, for all del. Dette er bare en illustrasjon på forskjellen, fordi det i realiteten vil bety, er at det ikke vil være mulig å ruste opp flere klasserom neste år, det vil ikke være mulig å få mer vann i bassengene i de skolene der det ikke er basseng. Det vil ikke være mulig å gå nye skritt framover for velferdsstaten, simpelthen fordi alle de politikerne som kommer hit til huset, også Høyres ordførere, høres ut som SV-ere alle sammen, for de vet at virkeligheten i en norsk kommune er at det ikke finnes penger. Det finansministeren nå sier,

er at det ikke skal finnes flere penger til neste år heller. Tvert imot skal overføringene bli enda lavere enn i år, for i år er det 1,7 pst., til neste år skal det være bare 1 pst., altså en halvering av overføringene til offentlig sektor.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:31:46]: Når alle som kommer til Stortinget, høres ut som SV-ere, er det kanskje en variant av Einar Førdes uttrykk om at vi er alle sosialdemokrater. Slik kan man kanskje i beruselsens tid se det, men jeg tror det kanskje ikke er helt dekkende. Offentlig sektor har hatt gode vilkår under denne regjering og vil fortsatt få det. Det ligger som et ekstratiltak i revidert bl.a. en ytterlig opptrapping med en milliard i ramme på oppussing av skolebygg i kommunal regi, og det ligger også i kommuneproposisjonen for neste år en varsling om ytterligere forbedringer. Jeg tror man også skal være forsiktig med bruk av disse svømmebassengeksemplene som eksempel på at alt står dårlig til i kommunene. Også SV kan komme i skade for å svartmale så sterkt at til og med deres egne politikere ikke kjenner seg igjen.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Karin Andersen.

Karin Andersen (SV) [10:32:43]: Det er dessverre slik at det er vanlige folk og velferden som taper når Høyre skal ha nok penger igjen til sine rike onkler. I kommuneproposisjonen beskrives det veldig godt at det er store mangler både i eldreomsorgen og i skolesektoren. Og når Regjeringen, og særlig Foss, snakker, høres det ut som om det ville skade norsk økonomi og Norge dersom vi fikk en eldreomsorg i Norge som gjorde at eldre folk i praksis faktisk hadde valgfrihet, eller at vi hadde fått en skole i Norge der alle barn faktisk hadde vært sikret tilpasset opplæring.

Kan Foss forklare hvordan det vil skade norsk økonomi at disse viktige oppgavene blir løst, særlig i en situasjon der vi har god råd, og der vi kunne fordele veksten mellom privat og offentlig sektor på en bedre måte, slik at ikke velferden og de viktige oppgavene som skal bygge landet, lider, slik som i dag?

Presidenten: Det ble antydnet at Regjeringen snakker som en foss – statsråd Foss.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:33:53]: Regjeringen snakker vel vanligvis gjennom enkeltstatsråder.

Spørsmålet som ble stilt, var så ledende at jeg må svare nei, det kan jeg ikke forklare. Den mening jeg tillegges, har jeg ikke hatt, har ikke og kommer ikke til å ha. Så hvis man stiller spørsmål slik, får man altså relativt dumme svar. At jeg skal stå her og begrunne hvorfor det vil skade at eldre skulle ha valgfrihet: Jeg har brukt store deler av min politiske innsats på å begrunne at eldre bør få mer valgfrihet enn de har i dag. Det fremgår også av Regjeringens forslag til Stortinget. Jeg har brukt store deler av mitt politiske liv på å begrunne hvorfor vi skal bruke mer penger på undervisningssektoren, og det har også Regjeringen begrunnet i sine dokumenter. Men det som vil skade

norsk økonomi, er hvis man tyr til den uhemmede pengebruk som SV står for. Da vil man skade den delen som kalles privat sektor, som skal produsere, og som skal tjene inn, slik at vi kan få velstand for hele landet. Den balansen har SV aldri funnet.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:34:59]: Kommunesektoren har aldri fått større overføringer enn det den har fått i år, og i 2004, 2003 og 2002. Sannheten er at på bare ett år, altså i 2004, fikk kommunesektoren nærmere 8 milliarder kr i økte overføringer. I tillegg er det brukt 50 milliarder kr på enkelte områder innenfor omsorg, skole osv. i den inneværende perioden. At venstresiden i norsk politikk ikke har registrert det, får vel stå for deres regning. Men jeg viser igjen til rapporten som jeg nevnte tidligere i dag, om at dess større andel av sosialister det er i et kommunestyre, dess mindre effektivt blir det.

Min bekymring, derimot, når det gjelder neste års oppgjør for kommunesektoren, er at det ikke er forutsigbart. Innenfor den ene prosent økning som ligger i kommuneproposisjonen nå, er det i frie inntekter 1,3 milliarder kr – 2,3 milliarder kr. Kan finansministeren i større grad garantere at det blir nærmere 2,3 milliarder kr enn 1,3 milliarder kr i frie inntekter i 2006?

Statsråd Per-Kristian Foss [10:36:15]: Regjeringens forslag er det som står i kommuneproposisjonen. Noen ytterligere utdypning av det er det ikke noen grunn til å gi før i budsjettet for neste år. Jeg tror representanten Sandberg da vil ha en viss sans for at et budsjett også må ses som en helhet, og at kommunesektoren også er en del av den helheten. Han har brukt 90 pst. av sitt innlegg på å begrunne hvorfor han mener at kommunesektoren får for mye penger, skjønner jeg. Nå tror jeg nok – med en viss bakgrunn i denne sal i noen år – at det vel er slik at uansett hvor stor veksten er i kommunesektoren, vil det fortsatt være behov. Og forskjellene mellom kommunene er store, i prioriteringer. Det er delvis et politisk spørsmål, og det har vel delvis også noe å gjøre med hvordan tradisjonen er innenfor det kommuneområdet. Men større forutsigbarhet enn det som ligger i at kommunesektoren dog får varslet rammene for sin økonomiske virksomhet et halvt år før statsbudsjettet vedtas i Stortinget, kan jeg ikke love.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:37:22]: Det er jo et faktum at den private veksten er svært sterk, og at den offentlige veksten er lavere enn på mange år. Da er det på tide å erkjenne at lav offentlig vekst må bety reduserte ambisjoner også i forhold til den lokale velferden. Og kommunene sier det jo sjøl. Over 50 pst. mener at de blir nødt til å kutte i skoler, og over 40 pst. mener at de blir nødt til å kutte i eldreomsorg.

I et tidligere svar viste finansministeren til at lavere vekst i offentlig sektor bidrar til økt vekst i privat sektor –

med et visst positivt fortegn, forstod jeg. Og spørsmålet er: Mener Høyre at det fortsatt er rom for en enda lavere vekst i offentlig sektor? Er det Høyres mål at man skal redusere veksten i offentlig sektor enda mer enn det Regjeringen så langt har bidratt til?

Statsråd Per-Kristian Foss [10:38:11]: Hvis spørsmålet stilles til en statsråd, svarer man på vegne av Regjeringen.

Jeg har litt problemer med å skjønne hele resonnetet som representanten Arnstad legger frem. Står hun her og beklager at det har vært for høy lønnsvekst? Står hun her og beklager at det har vært for gode jordbruksoppgjør – enighet i fire etterfølgende oppgjør? Det har bidratt sterkt også til det private forbruket. Hvordan vil hun bremse det private forbruket hun snakker så negativt om, uten at hun vil øke skattene? De virkemidlene man har til å bremse utviklingen i privat sektor, er å øke skattene. Men det har man, så vidt jeg forstår, tatt til orde for at man bare vil gjøre i begrenset grad. Dette resonnetet henger rett og slett ikke i hop, hvis man ikke vil ty til å øke skattene.

Presidenten: Hill-Marta Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Hill-Marta Solberg (A) [10:38:58]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til kommunalministeren.

Vi har hørt at finansministeren er veldig godt fornøyd med 1 pst. vekst i offentlig sektor til neste år. Kommunalministeren er jo den statsråden som er ansvarlig for en stor del av offentlig sektor, nemlig den kommunale sektor.

Så mine spørsmål er: Er kommunalministeren tilfreds med en vekst på 1 pst. i kommunesektoren til neste år? Tror kommunalministeren at det er mulig både å skape nye tjenester for å følge opp befolkningsutviklingen og å fylle de mangler som er i dag, innenfor en slik vekst?

Statsråd Erna Solberg [10:39:38]: Jeg er godt fornøyd med det kommuneøkonomiopplegget som vi har lagt frem for neste periode. Det ligger i øvre kant av hva noen regjering før har foreslått – det er slått av det Regjeringen foreslo for 2004. Veksten i frie inntekter mellom 1,3 og 2,3 milliarder kr ligger i ytterkanten, hvis vi når 2,3 – over det noen arbeiderpartiregjering noen gang har foreslått. Så derfor er jeg ganske fornøyd med det opplegget som er lagt frem. Vi klarer å prioritere kommunesektoren, samtidig som vi sørger for at vi ikke skaper ubalanse i norsk økonomi som igjen ville komme til å skape større fare for arbeidsplassene og fare for velferden i fremtiden. Det er disse sammenhengene som er av betydning, også for kommunesektoren. Med det opplegget vi har lagt frem, kommer vi til å få satsing på skole, vi kommer til å få satsing på barnehager, og vi kommer til å få satsing på eldreomsorg. Så har kommunene et potensial til å drive mer effektivt, som også er dokumentert, og da kan man altså gjøre enda mer enn det inntektsrammene gir økte muligheter for.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:40:54]: Eg har òg eit spørsmål til kommunal- og regionalministeren.

Regjeringa har lagt fram ein politisk rekneskap i kommuneproposisjonen der ein slår fast at ved utgangen av 2004 er den økonomiske balansen i kommunesektoren gjenoppretta, og det utan at tenestetilbodet er svekt. Når vi i Senterpartiet les det, og når vi òg lyttar til kommunalministeren i dag, kan vi konstatere at det er ein veldig stor avstand mellom det kommunalministeren kallar eit tilbod som ikkje er svekt, og det folk ute opplever. Det er eit faktum at det har vore nedlegging av skular, at det blir kutta i omsorgstenester og kulturskular, at foreldre med funksjonshemma barn slåst for å få eit godt tilbod til ungane sine, og at det er mange som etterlyser meir førebygging og betre oppfølging innan rusfeltet. Men eg forstår det slik at statsråden er såre fornøgd.

Statsråd Erna Solberg [10:42:04]: Det er også et faktum at det er opprettet nye tilbud til eldre, det er bygd nye sykehjem, det er flere som har fått hjelp i løpet av denne perioden, både innenfor sykehjem og innenfor hjemmebaserte tjenester. Det undervises mer, det er bygd flere nye skoler – man burde ha reist rundt og sett på noen av de nye skolene som bygges, så hadde man ønsket at man hadde vært skoleelev igjen, rett og slett fordi det er noen praktbygg som bygges, ofte i kombinasjon med idrettsbygg. Det gjøres mye stort og positivt i norske kommuner. Denne evigvarende fokuseringen på der det ikke går så bra – og jeg innrømmer at det er mange steder der det ikke går bra nok – er veldig negativt for alle dem som får det til.

Vi har driftsresultater i 2004 på 2,4 pst. Vi mener vi må opp på et driftsresultat på 3 pst. for å kunne si at vi er i balanse. Så finnes det etterslep på vedlikeholdssiden som vi er nødt til å forsøke å ta igjen over år. Men vi klarer ikke på ett år å løse dette etter 30 år med unnløstessynder på vedlikeholdssiden, det tror jeg de fleste vil skjønne. Men når vi avblåser krisen, er det bl.a. fordi – ser vi på KOSTRA-tallene og på dekningsgradene, ser vi på helheten i kommunesektoren – man uten nedgang i velferden i kommunene har klart å gjøre denne snuoperasjonen i kommunesektoren som gjør at vi får bedre driftsresultater. Den eneste sektoren der det er reell nedgang i bruk av ressurser, er innenfor administrasjon. Og jeg mener faktisk at det er et plusspoeng, ikke et minuspoeng. Vi må bruke mindre ressurser på å administrere og mer ressurser på tjenester i kommunesektoren i årene som kommer.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:43:47]: Eg er veldig glad for at det er mykje som går godt, at det er mange gode tilbod i Kommune-Noreg. Men det som det sjølv sagt er viktig å fokusera på etter vårt syn, er at det ikkje berre er nokre som skal ha god skule, men alle skal ha ein god skule der dei bur. Alle skal kunna oppleva at dei blir sedde og høyrde når dei har behov for ei god omsorgsteneste. KS – kommunane sin eigen organisasjon – har vist veg i forhold til det som statsråden no påpeikar av mang-

lar. Dei har bedt om 5,7 milliardar kr til neste år for å varetta eit godt driftsresultat, på 3 pst., og òg ta tak i vedlikeholdet, både i 2006 og på lengre sikt. Dei har kvalitets-sikra tala sine, det får minimale følgjer for rente og inflasjon – det er slik Senterpartiet sitt budsjett med 10 000 fleire tilsette for 2005 òg vart karakterisert. Kvifor då ikkje styrkja kommunane meir?

Statsråd Erna Solberg [10:44:52]: Det er altså slik at det finnes problemer i kommunesektoren, det finnes problemer i enkelte kommuner, og det finnes kjempestore utfordringer fremover, også i å bygge opp en god eldreomsorg. Men det er også, som også tidligere ordskifter her nå har vist, et effektivitetspotensial som kan brukes for å ta ut noe bedre kvalitet på tjenestene, uten at det trengs netto overføringer som er høyere enn det vi har foreslått. Det er faktisk én av de utfordringene vi burde jobbe mer med, nemlig å sørge for at skattebetalernes penger brukes på best mulig måte. Jeg har dyp respekt for at for hver krone jeg tar inn fra en innbygger i Norge, fjerner jeg noe av deres velferd, deres evne til å betale regningene sine, og da har jeg et ansvar for å forvalte de pengene på best mulig måte. Det har også kommunesektoren. Derfor er 5,7 milliarder kr store penger, som skal hentes inn fra noen, eller det skal brukes mer oljepenger. Da er det interessant – jeg har nettopp registrert i avisen at det er laget et notat i Senterpartiet – at nå begynner Senterpartiet å nærme seg posisjon, tror de, og dermed må de begynne å føre en ansvarlig økonomisk politikk igjen. Det har de ikke gjort i opposisjon i fire år.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:46:08]: Det er interessant å konstatere at virkelighetsforståelsen i hele debatten om kommuneøkonomi er så forskjellig, fra dem som sitter i kommunene og bestyrer kommunal velferd, og opp til Regjeringen og kommunalministeren. Så kan man selvfølgelig trekke fram enkeltteksempler, men det handler jo, som representanten Meltveit Kleppa var inne på, ikke om å gi *noen* et godt eldreomsorgstilbud eller et godt skoletilbud, men om at *alle* skal ha god eldreomsorg, og *alle* skal ha et godt skoletilbud.

Kommunalministeren var inne på spørsmålet om etterslepet på vedlikehold av offentlige bygninger. Jeg tror flere og flere merker seg at her er det mye som må gjøres. Spørsmålet er rett og slett: På hvilken måte har Regjeringen tenkt å bidra til å gjøre noe i forhold til etterslepet på vedlikehold, og hvilken langsiktig tenkning har denne regjeringen omkring det spørsmålet?

Statsråd Erna Solberg [10:47:15]: Hvis vi skulle ta på alvor at alle skulle få et likeverdig tilbud, måtte vi gjort noe radikalt med inntektssystemet for kommunesektoren, som bl.a. Senterpartiet har vært imot lenge. Det er faktisk slik at det er forskjell mellom kommunene i deres evne til å kunne gi et likeverdig tilbud, som ikke er forklart med objektive kriterier, men som bl.a. er forklart med at vi gir

mer penger til småkommunene, mer penger til Nord-Norge, og vi gir mer med en distriktspolitisk begrunnelse. Jeg bare understreker at hvis vi virkelig var opptatt av at alle skulle ha samme mulighet, ville det vært slik.

I tillegg kan jeg aldri oppheve at det er forskjeller i evne, kvalitet og beslutningsdyktighet hos kommunepolitikere, på samme måte som det er det her i salen. Det er forskjeller i prioriteringer og annet, som også kommer til å gi forskjeller. Det gir bl.a. forskjeller at noen kommuner har prioritert vedlikehold – noen har klart å gjøre det, andre har ikke gjort det. Men når det gjelder satsing på vedlikehold og satsing på opprustning, har det faktisk de siste åtte årene vært en massiv satsing på både skolebygg og eldreomsorg, og nå er det startet en liten satsing – i budsjettforliket med Fremskrittspartiet – på kirkebygg.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:48:36]: La meg først få lov til å si at arroganse fra finansministeren i denne regjeringen skaper iallfall ikke bedre forhold i kommunesektoren. Jeg vil ha meg frabedt at finansministeren legger ord i min munn som ikke er riktige. Jeg har ikke sagt at kommunesektoren har fått for mye midler. Det jeg har påpekt, er at de har fått mye midler. Det er klart at når finansministeren i tillegg avviser at storting og regjering kan gi kommunesektoren bedre forutsigbarhet gjennom kommuneproposisjonen, virker det nesten som at denne regjeringen er hjelpeløs.

Så jeg gjentar gjerne spørsmålet til kommunalministeren. Veksten som ligger i kommuneproposisjonen, tilsvare ca. 3 milliarder kr. Som jeg påpekte, er én av disse milliardene meget, meget usikker. Da er mitt spørsmål: Er det mulig nå for Stortinget å skape større forutsigbarhet for den veksten som ligger til grunn i kommuneproposisjonen, ved å garantere at frie inntekter vil bli nærmere 2,3 enn 1,3 milliarder kr?

Statsråd Erna Solberg [10:49:39]: Det er det fullt mulig for Stortinget å gjøre. Det er fullt mulig bl.a. ved å sørge for at vi i revidert nasjonalbudsjett ikke påfører oss løpende nye utgifter som trekker på andre budsjettkapitler, og som fortrenge satsing på kommuneøkonomi. Det er klart at det er helheten i en budsjettsammenheng som er viktig for Regjeringen, og helheten innebærer at vi nå iallfall, som en bunnplanke, sørger for nok frie inntekter til kommunesektoren for å dekke de demografiske endringene. Så har vi signalisert vilje og rom til – opp til 2,3 milliarder kr – å sørge for mer frie inntekter. Men det rommet må vi ha i forhold til et ansvarlig økonomisk opplegg som ikke bringer usikkerhet om rente, om kronekursøkninger, og dermed svekket konkurransekraft for konkurransesatt næringsliv. Vi er altså en regjering som er opptatt av å ta vare på fremtiden til barn og unge i dette landet, og det sørger vi ikke for ved å nedbygge norsk industri, ved å øke på offentlig sektor for raskt. Derfor er det viktig hva annet man gjør på Stortinget i løpet av disse vårmånedene, hvis man vil prioritere kommuneøkonomien.

Presidenten: Karl Eirik Schjøtt-Pedersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [10:50:51]: Det er nå engang slik at hvis det blir flere alderspensjonister, må staten betale mer for å kunne betale de samme pensjonene som tidligere. På samme måte: Hvis det blir flere eldre, må kommunene betale mer for å kunne gi det samme tjenestetilbudet til de eldre som tidligere.

Når finansministeren og kommunalministeren snakker om vekst i kommunenes inntekter, ser man jo bort fra dette. Man ser bort fra at en vesentlig del av de økte overføringene går til å betale for at det blir flere eldre og flere barn. For neste år har ikke Regjeringen engang lagt opp til at man skal ha forpliktelser til vekst utover det som følger av økningen i antallet barn og antallet eldre.

Kommunalministeren snakker om respekt for kommunene, men er det ikke en urimelig arroganse når kommunalministeren og finansministeren avviser selv Høyres egne ordføreres bekymring for at vi må legge ned grunnleggende velferdstilbud, når de kommer til Stortinget for å påpeke svakheter med kommuneøkonomien?

Til slutt må jeg få lov til å minne kommunalministeren om at Arbeiderpartiets økonomiske opplegg for 2001 hadde en vekst i frie inntekter på 2 milliarder kr, altså vesentlig mer enn 1,3 milliarder kr.

Statsråd Erna Solberg [10:52:02]: Jeg er enig i at det er viktig å sørge for at det er rom for utgiftene i tiden fremover. Det er viktig å sørge for rom for å møte eldebølgen også i kommunesektoren. Der er ikke pengene det viktigste. Det viktigste er at vi skal ha 40 000 nye årsverk i en tiårsperiode for å gi samme dekningsgrad som i dag. Bare for å opprettholde den samme typen tilbud til en større mengde eldre trenger vi altså 40 000 nye årsverk. Derfor er det svært nødvendig at vi er tilbakeholdne med løfter på alle andre sektorer hvis vi skal klare å oppnå det, for den største ressursmangelen vi kommer til å ha innen den kvalifiserte arbeidskraften som skal hjelpe folk, er de varme hendene. Det er ikke pengene som kommer til å være det største problemet vårt i årene fremover.

Jeg vil si at jeg faktisk tror det kan være slik at kommunalministeren og finansministeren snakker omtrent som tidligere kommunalministere og finansministere har gjort. Det er jo ikke slik at tidligere finansminister hr. Schjøtt-Pedersen ikke har opplevd at ordførere fra Arbeiderpartiet mente at det var velferdsproblemer i kommunesektoren, og at man trengte mer penger. Det er faktisk en av våre jobber å holde igjen og bl.a. påpeke at det er mulig med omstilling og endring for å sørge for å forbedre også velferdstjenestene.

Presidenten: Representanten Schjøtt-Pedersen kan bli stående, for han skal stille det neste hovedspørsmålet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [10:53:23]: Noe av det viktigste vi som politikere kan gjøre, er å gi befolkningen en grunnleggende trygghet – trygghet for å få

hjemmehjelp hvis man har behov for det, og trygghet for sykehjemsplass hvis man har behov for pleie.

Vi ser f.eks. i Drammen kommune at man har sett seg nødt til å kutte i hjelpetjenestene for de eldre, slik at hver hjemmehjelper må besøke over 50 eldre. Det betyr at de får besøk hver tredje–fjerde uke. Nylig bestemte Gaular kommune at de var nødt til å kutte mellom 20 og 25 stillinger ved sykehjemmet. Det betyr at mange som trenger det, ikke får sykehjemsplass.

Dette er bare to av utallige eksempler på at tjenestene til eldre faktisk blir dårligere. Mener kommunalministeren at dette øker den såkalte valgfriheten for de eldre? Og mener hun at det er riktig å love 23 milliarder kr i nye skattelettelser, når mange eldre mangler en slik grunnleggende trygghet? Eller er det slik som kommunalministeren sa i sitt forrige svar, at man må holde tilbake den type løfter for å kunne gjøre det som er viktigst?

Statsråd Erna Solberg [10:54:31]: Drammen kommune har nå reåpnet sykehjemsplasser som ble stengt under arbeiderpartistyret der. De har satset mer penger på hjemmehjelpstjenestene innenfor sykepleie, og de sliter for øyeblikket med overforbruk innen andre deler av hjemmebasert omsorg. Det innebærer at de må justere noe på tilbudet, ja, men samlet sett har de altså en betydelig forbedret innsats for de eldre i Drammen kommune. Og det er ikke så rart, det, siden Regjeringen vil gi mer penger til Drammen kommune enn det Arbeiderpartiet har gjort. Dette er en av de kommunene som har vunnet på det inntektsopplegget som denne regjeringen har foreslått og fått gjennomslag for i Stortinget – og som Karl Eirik Schjøtt-Pedersen har stemt imot. Med Arbeiderpartiets opplegg ville Drammen kommune hatt mindre penger, hvis det hadde vært gjennomført, på grunnlag av de endringene de nå har fått.

Jeg er enig i at det er viktig med trygghet. Det er viktig med trygghet både for hjem og for bolig, og det er viktig med trygghet for jobben i vårt samfunn. Og det er selvfølgelig viktig med trygghet for hvilket velferdstilbud man kan få. Da synes jeg det er viktig at politikere ikke svart-maler slik at man skaper utrygghet.

Når man ser på de undersøkelsene som flere regjeringer har gjort over lengre tid, om oppfattelsen av hvilke tjenester man får, ser man at kommunesektoren har et «image»-problem. De som får tjenester innenfor hjemmehjelpstjenestene, de som har et tilbud, og de som er i den aldersgruppen som har et tilbud, har faktisk en mye bedre opplevelse av hvilke tilbud som gis i kommunesektoren, enn det den jevne borger har. Hvorfor kan det være slik? Jo, det kan være fordi vi fokuserer på problemene og skaper utrygghet gjennom det, istedenfor å vise at det gjøres mye innenfor eldreomsorgen. Det står tilbud klart mange steder. Men det vil alltid være bølgetopper og nedgang i enkelte kommuner hvor man ikke har sengen der med én gang, og hvor man må gjøre endringer og improvisere for å få det.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [10:56:26]: Tror kommunalministeren virkelig at eldre som får redusert

sitt hjemmehjelpstilbud slik at de må vente tre–fire uker på hvert besøk, føler det som et bedre tilbud? Tror kommunalministeren at de eldre i Gaular som ikke får plass på sykehjem, føler det som et bedre tilbud og en større trygghet at de ikke får denne plassen? Mener kommunalministeren virkelig, når hun sier at for å kunne tilby flere eldre en sykehjemsplass og ha flere ansatte i sektoren, at vi må prioritere det? Mener hun virkelig at det er en slik prioritering, når hun velger 23 milliarder kr i skattelettelser, samtidig som f.eks. Gaular må kutte i antall ansatte?

Drammen kommune ville faktisk ha fått nær 48 mill. kr mer med Arbeiderpartiets opplegg i denne perioden enn de har fått med Regjeringens, på grunn av at Arbeiderpartiet vil bruke mer til velferd og mindre til skatt. Det ville gitt bedre tjenester til de eldre, men det ville også gitt bedre tjenester til skoleelevene. Er det ikke et tankekors for Høyres leder at Høyre og Fremskrittspartiets skattelettelser betales med økt utrygghet for eldre?

Presidenten: Det var mange spørsmål på én gang, men statsråden har et helt minutt til å svare på dem.

Statsråd Erna Solberg [10:57:33]: Karl Eirik Schjøtt-Pedersens måte å bruke tall på har jeg også tidligere påpekt. Det går ikke an å regne på den måten. Man må ta utgangspunkt i det siste året for å snakke om hva som er forskjellen mellom dem. Hvis ikke må man også begynne å snakke om hvilke tallstørrelser som man måler 48 mill. kr mot.

I denne perioden har Arbeiderpartiet foreslått ca. 0,7 pst. større bevilgninger til kommunesektoren samlet enn det Regjeringen har foreslått, og det som er vedtatt i Stortinget. Og man må legge til grunn det som er vedtatt, for det er klart at det spiser noe av forslagene til bevilgninger for neste periode. Hvis ikke fusker vi med tall på en måte som jeg synes er uverdigg i den politiske debatten, for da er det bare for å la folk misforstå hva man egentlig står for.

I 2005 får Drammen en bedre økonomi med vårt opplegg, fordi vi har lagt om inntektssystemet. Og jeg vet at folk i Drammen er fornøyd med at de har fått flere sykehjemsplasser. Eldre mennesker har altså bedre tilbud om mer trygghet, med flere sykehjemsplasser og bedre tilbud innen den tunge eldreomsorgen. Så må man av og til når man har overforbruk i en sektor, justere i løpet av året. Det kan ikke være slik at man ikke skal ha økonomistyring i kommunesektoren. Og det er det Karl Eirik Schjøtt-Pedersen nå anklager Drammen kommune for – at det burde de faktisk ikke hatt.

Presidenten: Minuttet er omme.

Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Reidar Sandal.

Reidar Sandal (A) [10:59:01]: I dag er det slik at 120 av kommunane våre er sette under statleg tilsyn. Det utgjør 27 pst. av kommunane i Noreg. Det har vore ein sterk auke i talet på kommunar på dette området dei siste åra. Det er altså slik at fylkesmennene, som er statlege byråkratar, faktisk har større innverknad på korleis økono-

mien i kommunane skal vere, enn fleirtalet i kommunestyra og dei folkevalde ordførarane.

Spørsmålet mitt til kommunal- og regionalministeren er derfor: Korfor er det blitt ein sterk vekst i talet på kommunar som er sette under statleg tilsyn? Er det fordi kommunane ikkje greier å halde orden i eige hus, eller er det fordi desse kommunane får for lite midlar til å løyse oppgåvene sine, særleg innanfor eldreomsorg og utdanning?

Statsråd Erna Solberg [11:00:07]: Det burde glede representanten Reidar Sandal at bortimot 30 kommuner er på vei ut av denne listen. Vi vil sannsynligvis ha godt under 100 ved utgangen av sommeren, basert på de betydelig forbedrede driftsresultatene som nå er i kommunesektoren. Det er én av grunnene til at vi sier at kommunesektoren er på vei ut av en økonomisk vanskelig situasjon.

Hva er så grunnen til at mange kommuner har kommet i en slik situasjon? Jeg har lyst til å minne om at det var ca. 70 kommuner på denne listen da den ble opprettet under arbeiderpartiregjeringen. Vi vil altså ha 20 flere – kanskje 25 flere – nå. Vi har gått igjennom situasjonen, hvor altså Arbeiderpartiet, etter at disse 70 kommunene kom på denne listen, har skreket om krise hver eneste dag. Det har jo ikke vært helt uten grunn, for det har vært en vanskelig situasjon, særlig på grunn av svikten i skatteinntekter, og svikten i skatteinntekter var i 2002 og 2003. I 2002 hadde Arbeiderpartiet 200 mill. kr mer i revidert nasjonalbudsjett til kommunesektoren enn det som var Regjeringens opplegg. Det var det året som entydig viste at flest kommuner meldte seg på denne listen. Kanskje vi burde hatt en mer edruelig debatt om dette. Kanskje vi ikke skulle brukt alle disse signalene på den måten som Arbeiderpartiet bruker dem på nå.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:01:29]: Statsråden sier at hun er lei av svartmalingen. Det bør vel kanskje også få Regjeringen til å snu litt på sin argumentasjon, for norsk økonomi er god. Det er jo derfor det er så vanskelig å forstå, både for folk flest, for dem som sitter i kommunestyrene, og ikke minst for dem som nå får kutt i hjemmehjelpen sin, hvorfor det i denne situasjonen skal være nødvendig med slike kutt. Det er ikke mulig å forklare at det er rasjonelt. Statsråden kaller det overforbruk. Når folk som beviselig har bruk for hjemmehjelp, og som får det, får kuttet det ned til halvparten, så er det overforbruk i statsrådets munn.

Jeg synes at statsråden må forklare hvorfor det i den gode økonomiske situasjonen vi har i Norge i dag, skal være kommuner som behøver å kutte i tilpasset opplæring til elever og i hjemmehjelp, og – som i min hjemkommune – vurderer å legge ned sykehjem. Er vi virkelig så fattige i dette landet?

Statsråd Erna Solberg [11:02:38]: Vi er ikke fattige, men vi kan bli fattige hvis vi bare pøser ut mer penger uansett hvor mye penger som brukes i en sektor, og hvis

de som skal ha budsjettkontroll, ikke har budsjettkontroll. For det er *det* representanten Karin Andersen sier.

Hvis det er slik at man innenfor de lettere hjemmehjelpstjenestene i Drammen kommune bruker mer penger enn det som er lagt inn i budsjettet, skal man da bare fylle på hele tiden, skal man hente penger ut fra andre sektorer, eller skal man bare gå med underskudd uansett? Det er spørsmålet, når man samtidig har satsset betydelig mer innenfor Drammen kommune på hjemmesykepleie og på å åpne sykehjems plasser, altså de tunge hjelpeoppgavene.

Så er det mulig at det er vanskelig å forstå situasjonen. Min ærbødige oppfatning er at det ikke kan være så vanskelig å forstå at vi er nødt til å ta hensyn også til fremtidens velferd. Vi er nødt til å sørge for en god drift av kommunesektoren, og at fremtidens velferd ikke bedres av at kommuner (presidenten klubber) på nytt går i underbalanse fordi man ikke driver med budsjettstyring. Da er det ungdom, da er det barn, og da er det eldre i (presidenten klubber) kommunesektoren som i neste runde kommer til å bli rammet.

Presidenten: Presidenten må minne om at taletiden fremdeles er 1 minutt.

Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [11:04:04]: Dette er en evigvarende diskusjon. Den har vært slik i 15 år. Det den egentlig handler om, er ansvarsfraskrivelse fra politikerne, uavhengig av på hvilket nivå politikerne opererer – kommune, fylke, storting eller regjering. Situasjonen blir ikke bedre, for stort sett er dette en ønsket politikk i den enkelte kommune.

Vi vil alltid ha enkeltsituasjoner, som det er vist til tidligere her. Jeg kan selv vise til et eksempel. Bodø kommune får hard kritikk fordi 83-årige Roald Olsen sultet i hjel i en kommunal omsorgsbolig. Bodø er styrt av sosialister. Jeg kunne gitt en rekke eksempler fra Tromsø, som også er styrt av sosialister. Så denne typen debatt vil alltid være til stede.

For å få en avklaring og for å få slutt på denne typen debatt og ansvarsfraskrivelse har Fremskrittspartiet gang på gang foreslått at staten skal ha 100 pst. finansielt ansvar både for eldreomsorg og for skole. Er det ikke nå på tide at også Regjeringen begynner å tenke i de baner som Fremskrittspartiet gjør, for rett og slett å ta ansvar for situasjonen?

Statsråd Erna Solberg [11:05:15]: Jeg mener at det lokale folkestyret er et betydelig bedre nivå når det gjelder å gi gode tjenester til den enkelte for oppgaver som henger sammen. Jeg tror at en fragmentering inn i statlige etater av disse oppgavene kommer til å gi et dårligere velferdstilbud og faktisk et mindre effektivt velferdstilbud enn det kommunesektoren leverer.

Jeg synes at oppfordringen om å sørge for riktig ansvarsfordeling heller burde gå til norske politikere, som altså ikke respekterer hva som er det lokale folkestyrets ansvar, og som altså bruker talerstolen her til å diskutere

prioriteringer som gjøres i et kommunestyre i en by i nærheten, basert på helt feilaktige opplysninger, som enkelt-eksempler på den såkalte elendigheten, samtidig som den samme kommune kan vise til veldig gode resultater på svært mange områder. Når man velger kommunepolitikere, velger man også politikere som vil gjøre ulike prioriteringer innenfor de sektorene de har ansvar for. Det er kostnadene ved folkestyre. Men samtidig mener jeg at gevinstene er så store at vi faktisk får bedre tjenester og mer effektive tjenester overfor den enkelte brukeren.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:06:30]: Statsråden viste til undersøkingar som fortel at folk flest er godt nøgde med kommunale tenester. Eg ber om at ho merkar seg at undersøkingar òg viser at det er i dei mindre kommunane folk er mest nøgde. Det er der det er kortast avstand mellom dei som styrer, og dei som blir styrte. Det er dei kommunane statsråden systematisk prøver å redusera midlane til, til fordel for andre som ho meiner treng dei meir.

Så synest eg det er greitt å få avklart på slutten av den debatten vi har hatt i dag, kva som skal vera velferd i framtida. Statsråden seier at 5,7 milliardar kr er eit kjempetal når det gjeld å sikra omsorg og skule. Eg forstår at 23 milliardar kr er eit tilsvarende lite tal når det gjeld å sikra fleire av dei som tener mykje frå før, skattelette. Det er greitt å få dette avklart heilt til slutt.

Statsråd Erna Solberg [11:07:40]: Jeg er ganske opptatt av at når vi gjennomfører skattelettelser, skal vi gjennomføre skattelettelser som bidrar til at vi får mer skatteinntekter i fremtiden, at vi får sikrere jobber for folk, at vi bidrar til at velferdssamfunnet vårt i fremtiden utvikler seg og blir bedre.

Jeg har et politisk virke og mener at det viktigste for meg som politiker faktisk er å sørge for at den neste generasjon overtar et samfunn som er bedre stilt enn det samfunnet som jeg selv har levd i. Da kan ikke jeg forbruke alle ressurser nå, derfor må jeg skape vekstgrunnlag for fremtiden.

Når vi legger opp til skattelettelser, er hovedtyngden av de skattelettelsene for å bidra til mer nyskaping og flere investeringer og til privat kapitalinvestering i Norge, slik at vi har sikre jobber og sikre skatteinntekter og kan klare også fremtidsutfordringene for dette landet. Da vil også kommunesektoren ha rom for bedre tilbud, istedenfor at vi i fremtiden ikke bygger vekstevnen vår. Og så kutter vi og kutter vi på velferden, som svært mange land i Europa nå sliter med, fordi de ikke har klart å ivareta vekstevnen i økonomien deres.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Trine Skei Grande til utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av utdannings- og forskningsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Ranveig Frøiland til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 8, 9 og 10, fra henholdsvis representantene Marit Nybakk og Øyvind Korsberg til forsvarsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 1, dvs. først i spørretimen.

Presidenten: Det første spørsmålet som etter disse endringene vil bli tatt opp til besvarelse, er da spørsmål 8.

S p ø r s m å l 8

Marit Nybakk (A) [11:09:29]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål, som er utsatt fra forrige spørretime, til forsvarsministeren:

«I Innst. S. nr. 234 (2003-2004) om Forsvarets aktiviteter i perioden 2005–2008 var det bred enighet om at arbeidsplassene i Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) i hovedstadsregionen skulle balansere mellom øst og vest, mer presist mellom Kjeller og Kolsås.

Hvordan følger Forsvarsdepartementet dette opp?»

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:10:03]: I omleggingen av Forsvaret har Regjeringen lagt stor vekt på tilstedeværelse i alle landets regioner. Samtidig må virksomheten samles i større grad enn tidligere. Det betyr en kraftsamling i Nord-Norge, Trøndelag, Bergen, det indre østlandsområdet og Oslofjord-regionen.

Tilstedeværelse i alle regioner styrker regionale kompetansemiljøer og legger grunnlaget for vekst og sysselsetting i alle landsdeler.

Oslo og Akershus har samlet et betydelig innslag av Forsvarets ledelselementer og avdelinger. Nærhet til beslutningstakere og relevante fagmiljøer, tilgang på kompetent arbeidskraft samt utnyttelse av infrastruktur har vært viktig for lokaliseringen i dette området.

Ved behandlingen av innstillingen til langtidsproposisjonen i fjor vedtok Stortinget å flytte de deler av Forsvarets logistikkorganisasjon innen Tungt vedlikeholdsdivisjonen samt annen forsvarsvirksomhet som er avhengig av flystripen på Kjeller, til Gardermoen. Videre skal transportflyskvadronen flytte fra Gardermoen til Rygge.

I statsbudsjettet for 2005 orienterte Regjeringen om den videre utviklingen av FLO, herunder organisering av

FLOs virksomhet i en desentralisert prosessbasert modell, der både divisjonsledelsesnivået og produksjons- og resultatene legges ned. Dette er viktig for å nå Stortingets vedtatte innsparingsmål på 1 300 årsverk i perioden 2002–2005 samt ytterligere minimum 600 mill. kr i reduserte driftsutgifter for FLO pr. år i perioden 2005–2008.

Ved behandlingen av statsbudsjettet sist høst uttalte forsvarskomiteen at fastsettelse av vedtatt organisasjonsstruktur innenfor de rammer og effektiviseringskrav Stortinget har gitt, er delegert, og at det nå pågår forhandlinger med de ansattes organisasjoner om dette.

Jeg viser her til det svar som ble gitt i spørretimen den 2. mars i år om at Forsvarsdepartementet i statsbudsjettet for 2006 til høsten vil komme tilbake med informasjon om framtiden i omleggingen av FLO.

Akershus har i dag en god balanse når det gjelder forsvarsarbeidsplasser, fordelt på både vest-, midt- og nordregionen.

I den grad Stortingets beslutninger og de pågående omstillinger i FLO kan medføre noen justeringer mellom disse, vil det være naturlig å besvare det i nettopp statsbudsjettet. Både Gardermoen, Kjeller, Kolsås og Oslo sentrum vil imidlertid være svært sentrale miljøer fortsatt i Forsvarets militære organisasjoner.

Marit Nybakk (A) [11:12:24]: Først generelt: Det har i Oslo-regionen vært viktig at kompetansearbeidsplasser var balansert mellom øst og vest. Nå er det helt riktig, som statsråden sier, at når det gjelder forsvarsarbeidsplasser i sin alminnelighet, er de veldig jevnt fordelt i denne regionen med til dels stor tyngde på Sessvollmoen og Hauer seter, altså i nordre Akershus. Vi har også Kolsås, og vi har Linderud og Oslo sentrum.

Men det var viktig for oss da vi behandlet St.prp. nr. 42 for 2003–2004, å sikre at ledelsen for den daværende planlagte driftsdivisjonen skulle forbli på Kjeller. Nå forstår jeg også, med utgangspunkt i det svaret som ble gitt til undertegnede den 2. mars, at man jobber ut fra en annen modell for Forsvarets logistikkorganisasjon enn det Stortinget vedtok i desember 2003. Det statsråden svarte den 2. mars, var vel at hun nå legger dette fram som sak i statsbudsjettet for 2006. Men jeg vil i hvert fall be om at man balanserer ut kompetansearbeidsplasser mellom øst og vest så langt det lar seg gjøre.

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:13:36]: Her er det bred enighet om at både Kolsås i vest og Kjeller i øst er viktige kompetansemiljøer for Forsvaret framover. Kolsås vil være sentralt både for IKT-divisjonen og for Materielldivisjonen, og Kjeller vil fortsatt være sentralt innenfor det som i dag skjer i Driftsdivisjonen, selv om divisjonsledelsen krympes fordi man har en mer desentralisert modell, slik Stortinget ble informert om i budsjettproposisjonen for 2005. Nettopp fordi dette spørsmålet har vært vist interesse fra komiteens side, synes jeg det er naturlig i det framlagte budsjettet vi kommer med til høsten, å informere om eventuelle konsekvenser av den nye modellen for den regionen som spørsmålsstilleren tar opp.

S p ø r s m å l 9

Marit Nybakk (A) [11:14:41]: Jeg har stilt følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Stortinget bestemte 10. juni 2004 at HV-distriktsstaben for Troms og nordre del av Nordland skulle ligge i Bjerkvik. Omkring denne beslutningen har det vært reist spørsmål, og statsråden har beroliget om at vedtaket skal gjennomføres. Avisen Fremover melder 11. mai at Forsvaret vil legge ned en nybygd satellittstasjon i Bjerkvik, en stasjon NATO vil beholde der.

Hvorfor skjer dette mot NATOs vilje, og hvilke grep vil statsråden ta for å styrke lokaliseringen av både HV og andre forsvarsrelaterte avdelinger i Bjerkvik?»

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:15:20]: Jeg vil først si at jeg synes det er tilfredsstillende at forrige spørserunde om dette medvirket til å berolige med hensyn til lokaliseringen av HV-distriktsstaben for Troms. I tillegg vil jeg bemerke til spørsmålet om Bjerkvik og NATO-infrastruktur at NATO nå er i ferd med å revidere hele sin infrastruktur for satellittbakkestasjoner i Europa. NATO har foretatt en beslutning om nedleggelse av 16 satellittbakkestasjoner i Europa. Beslutningen ble tatt i militærkomiteen ved Memorandum nr. 0058-2004 av 24. mars i år. Seks bakkestasjoner i fase I og ti stasjoner i fase II skal nedlegges. Nedleggelse av Bjerkvik og Eggemoen vil skje på bakgrunn av NATOs beslutning. Disse vil bli erstattet av en mobil satellittstasjon.

Norske operative krav, derimot, gjør at NATO planlegger å videreføre den ene av de stasjonære stasjonene midlertidig, inntil den mobile stasjonen er etablert. I tråd med dette foreslo NATO først at Eggemoen skulle legges ned. Norge anbefalte imidlertid i høringsrunden at NATOs stasjon på Eggemoen ble opprettholdt i overgangsfasen, dette fordi Forsvaret i 2004 etablerte en nasjonal bakkestasjon på Eggemoen, samlokalisert med NATOs stasjon. Etableringen ble gjort for å sikre en rasjonell personell-drift. Det er derfor mer hensiktsmessig for Norge å videreføre NATOs stasjon på Eggemoen.

NATO har i sin beslutning i militærkomiteen i mars i år tatt hensyn til dette, med den konsekvens at Bjerkvik legges ned først, og at Eggemoen fortsatt driftes fram til en mobil løsning er på plass.

Når det gjelder spørsmålet om Heimevernet og andre forsvarsrelaterte avdelinger i Bjerkvik, vil jeg vise til mitt svar på spørsmål fra representanten Gunnar Halvorsen i spørretimen 2. februar i år om HV-16. Som jeg der informerte om, flyttes distriktsstaben i HV-16, i tråd med Stortingets vedtak, fra Setermoen til Bjerkvik, og overtar HV-15s kontorfasiliteter. Den nye distriktsstaben vil være operativ i Bjerkvik fra og med 1. august 2005. Ved dette er Stortingets beslutning om lokalisering av HV-16 gjennomført.

Jeg vil også gjerne si at hele dette området i Troms er svært sentralt for Forsvaret. Nettopp det at Forsvaret har sentralisert hæren sin til nettopp Troms og Rena-miljøet, understreket den betydningen disse lokalmiljøene har også i forsvarssammenheng.

Marit Nybakk (A) [11:17:53]: Først tar jeg foreløpig til etterretning det statsråden sier om satellittstasjonene til NATO.

Så er det HV-distriktet i Bjerkvik. Det var Arbeiderpartiet og regjeringspartiene som sikret flertall, under behandlingen av langtidsplanen for 2005–2008, for det nye sammenslåtte HV-distriktet til Bjerkvik – altså for nordre Nordland og Troms. Vi kan selvfølgelig ikke på noen som helst måte diktere hvor Heimevernet skal øve. Men det kan virke provoserende dersom man velger å legge all treningsvirksomhet til det som var det alternative lokaliseringsstedet, nemlig Setermoen. Selv om HV skal øve sammen med Hæren, er det viktig at vi også bruker øvingsfeltene i f.eks. Harstad, Ramsund og Bjerkvik. Jeg vil i grunnen bare be statsråden om at hun sikrer at det ikke virker som om HV likevel blir delt mellom Setermoen og Bjerkvik.

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:19:03]: Jeg vil gjerne få understreke at det selvsagt primært må være lokal heimevernsledelse som tilrettelegger for den mest optimale øving som det aktuelle heimevernsdistrikt skal igjennom. Det er også viktig å understreke at Heimevernet står foran en veldig stor og omfattende modernisering, der det også vektlegges mulighet for samøvelse med andre militære enheter enn Heimevernet. Sånn sett vil det nok være rasjonelt at det foregår en fordeling av øvingsaktivitet, både mellom Setermoen skyte- og øvingsfelt og andre aktuelle skyte- og øvingsfelt. Setermoen har, som kjent, nødvendige baner for å kunne øve samtlige av HVs styrker.

Jeg tar likevel til etterretning spørsmålsstillerens understreking av at det er viktig med lokal forankring. Jeg har tillit til at lokal heimevernsledelse vil finne fram til en god og balansert øvingsmodell.

Marit Nybakk (A) [11:20:04]: Bare kort: Jeg tror det er nødvendig at ledelsen i Heimevernet kommuniserer klart og tydelig at det nye HV-distriktet skal være i Bjerkvik, og at man også ser om man kan opprettholde HV-lageret. Så vidt jeg skjønner, skaper det nå også uro at man uten at HV-distriktet engang er etablert, begynner å demontere et HV-lager.

Jeg vil bare be statsråden om at ledelsen i Heimevernet nå kommuniserer klart og tydelig, eventuelt drar til Bjerkvik og sier fra, hvordan dette skal være.

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:20:42]: Her ønsker jeg bare kort å bemerke at hele lagerstrukturen til Forsvaret gjennomgås for å kunne forenkles, og nettopp det at vi går over fra et mobiliseringsforsvar til et innsatsforsvar, gjør at vi har redusert lagerbehov, og en del av effektiviseringen i Forsvaret ligger jo nettopp i å kunne klare seg med færre lagerarealer, det ligger som et overordnet premiss.

I tillegg vil jeg gjerne få nevne at det foregår en evaluering av Forsvarets ulike skyte- og øvingsfelt for å kunne anbefale hvilke som skal beholdes og hvilke som skal avhendes. Denne prosessen skal avsluttes 1. oktober 2005,

og må selvfølgelig gå sin gang, også for de øvingsfelt som ligger i nærheten av Bjerkvik.

S p ø r s m å l 1 0

Øyvind Korsberg (FrP) [11:21:37]: Jeg har følgende spørsmål:

«Ifølge NRK Troms 12. mai skal «Ammunisjonslageret på Olavsvern i Tromsø legges ned i år. Det betyr at det ikke lenger blir mulig for Sjøforsvarets fartøyer å få tak i tyngre ammunisjon i Nord-Norge». Dette blir lett tolket som et signal om en ønsket svekkelse av norske interesser i nordområdene. Stortinget har flere ganger debattert omstillingen i Forsvaret, men det har ikke blitt nevnt at basen skulle bygges ned ytterligere.

Hvorfor ble ikke dette omtalt ved behandlingen av St.prp. nr. 42 (2003-2004)?»

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:22:16]: Olavsvern er en base under Haakonvern orlogsstasjon og en del av Sjøforsvarets operative struktur. Samtidig har Forsvarets logistikkorganisasjon/driftsdivisjon en ammunisjonsavdeling ved Olavsvern.

I tråd med moderniseringen av Forsvaret omstiller FLO forsyningstjenesten for å tilpasse behovene til den operative strukturen, både når det gjelder geografisk plassering, materiellstruktur og aktivitetsnivå. Som en følge av dette samles vedlikehold og administrasjon av ammunisjon på færre steder. For Sjøforsvarets avdelinger i Nord-Norge innebærer dette at de hovedsakelig vil få ammunisjonsforsyninger fra Ramsund og Trondenes, baser som også er lokalisert i Nord-Norge. Dette er i tråd med Regjeringens beskrivelse av effektiviseringen av Forsvarets logistikk- og støttevirksomhet i St.prp. nr. 42 for 2003–2004, som Stortinget sluttet seg til i fjor vår.

De organisatoriske og personellmessige løsningene for forsyningstjenesten har vært til lokal behandling mellom berørte parter to ganger høsten 2004 og drøftinger og forhandlinger vinteren og våren 2005. Den nye forsyningsorganisasjonen skal være på plass høsten 2005. Ammunisjonstjenesten vil bli samlet i Ramsund og Trondenes i Nord-Norge, med en tilsvarende reduksjon ved FLOs ammunisjonsavdeling på Olavsvern.

Generalinspektøren for Sjøforsvaret, som er ansvarlig nettopp for det operative sjøforsvaret, støtter denne effektiviseringen av logistikk- og støttevirksomheten i Nord-Norge. Omorganiseringen vil gi FLO en effektiv forsyningstjeneste, som vil være i stand til å levere ammunisjon til Sjøforsvarets fartøyer på avtalt sted, til rett tid og til en riktig kostnad.

Jeg vil for øvrig minne om at Regjeringen i St.prp. nr. 42 nettopp foreslo å legge Kystjegerkommando til Olavsvern, noe som ville ha styrket den operative aktiviteten ved basen. Stortinget sluttet seg imidlertid ikke til dette forslaget.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:24:14]: Jeg takker for svaret.

Det er riktig, som statsråden sier, at kystjegerne ble foreslått lagt til Olavsvern, men Stortinget vedtok ikke dette. Men det står heller ingenting om at Stortinget ønsket å redusere aktiviteten på Olavsvern ved å legge ned ammunisjonslageret. Det er heller ikke omtalt i proposisjonen fra Regjeringen. Det er ikke nevnt med et eneste ord, så jeg må si at jeg er litt forundret over den måten statsråden nå legger fram denne saken på i spørretimen.

Hvis det er sånn at man her gjør en omstilling, er det da omtalt i revidert statsbudsjett? Der har man jo muligheten til å omtale det. Synes ikke statsråden at det er uheldig at det under omstillingsprosesser stadig vekk kommer nye drypp utenom de ordinære meldingene som Stortinget får?

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:25:15]: Når det gjelder utformingen av organisasjonen FLO, er en betydelig del av dette i dag delegert til forsvarsledelsen, som utformer sine løsninger i tett samarbeid med berørte organisasjoner. Imidlertid var det et veldig klart premiss i St.prp. nr. 42 at Forsvaret skulle omorganisere seg, fra et ca. 60 pst. av Forsvarets virksomhet er støttevirksomhet og 40 pst. operativ virksomhet, til det motsatte.

Det innebærer nettopp at man vektlegger å effektivisere støttevirksomheten, slik man her gjør på ammunisjonsiden, der man altså klarer seg med to lokaliseringssteder i Nord-Norge istedenfor tre, en reduksjon som Sjøforsvarets generalinspektør støtter, fordi det rett og slett frigjør ressurser til mer operativ virksomhet.

Jeg synes denne framgangsmåten er helt i tråd med det som ligger til grunn for St.prp. nr. 42. Men jeg vil gjerne understreke at tilstedeværelse i Nord-Norge er høyt prioritert fra denne regjeringen. Det gjør seg også gjeldende i de lokaliseringer som er valgt for Forsvaret for øvrig.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:26:26]: Jeg synes det er litt merkelig at man kan si at man prioriterer tilstedeværelse i Nord-Norge høyt, når man faktisk legger ned, fra tre til to lokaliseringssteder, for slik man nå er i ferd med å gå fram, blir det neste spørsmålet man egentlig vil stille: Når er det ingen igjen?

Jeg synes at det er ganske merkelig at man ikke kan informere Stortinget om en såpass stor strukturell endring som den forsvarsministeren her legger opp til. Det vitner om at forsvarsministeren nærmest kjører sitt eget løp også på dette området.

Når man skal gjøre omstruktureringer utenfor de ordinære proposisjonene i framtiden, vil statsråden da sørge for å orientere Stortinget på en høvelig måte?

Statsråd Kristin Krohn Devold [11:27:20]: Jeg finner det alltid både nyttig og viktig å informere Stortinget om den pågående omleggingen, både av logistikkorganisasjonen og av Forsvarets militære organisasjon. Men det er ikke slik at alle enkeltjusteringer mellom lager og strukturenheter blir gjenstand for stortingsvedtak. En god del av disse er faktisk delegert til Forsvarets militære organisasjon.

Det som er viktig, er at man faktisk får ivaretatt de operative behovene til de tre forsvarsgrenene, herunder Sjøforsvaret. Det er det Regjeringen legger til rette for når vi fokuserer både på marinejegerne i Tjeldsund, kystjegerne i Harstad, økt alliert trening i Porsanger, oppgraderte Orion-fly som kan støtte Kystvakten i sin aktivitet, nye kystvaktfartøy med økte budsjetter og betydelige nye investeringer når det gjelder sjøforsvarsfartøy som MTB-er og fregatter. Det er nettopp for å kunne være til stede i nord. Men det er altså ikke antall lager eller antall logistikkenheter som gir operativ evne.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 1.

S p ø r s m å l 1

Steinar Bastesen (Kp) [11:28:43]: Jeg har et spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Bøndene er bekymret for at lønnsomheten blir stadig svakere for tradisjonelle familiegårdsbruk og mindre småbruk, bruksstørrelser som av mange er sett på som limet i Bygde-Norge. Bøndene er matprodusenter og står for en aktiv distriktpolitikk.

Mener statsråden at bøndene har grunn til bekymring over den landbrukspolitikk som blir ført, eller mener han at dagens landbrukspolitikk er i samsvar med ønsket om en livskraftig distriktpolitikk og et levende Bygde-Norge?»

Statsråd Lars Sponheim [11:29:23]: Det er med en viss undring jeg registrerer at representanten Bastesen spør om jeg mener det er grunn til bekymring for den landbrukspolitikken Regjeringen og jeg fører. Det mener jeg ikke, tvert om. Vi fører den politikken nettopp fordi vi mener det er riktig politikk i forhold til de utfordringene næringen og bygdene står overfor, og med en nødvendig avveining av de ulike kryssende hensyn som all politikk står overfor. Og som Bastesen sikkert har registrert, har denne regjering gjort det uten brudd i forhandlingene med jordbrukets organisasjoner i fire år.

Målet for politikken er nettopp å legge til rette for livskraftige bygder med et bredt spekter av næringsaktivitet også framover, å legge til rette for at de som vil satse på en næring med utgangspunkt i landbrukseiendommene, får mulighet til det, å legge til rette for økt lønnsomhet, og at muligheter som tidligere ikke ble utnyttet, nå i større og større grad blir det.

Det er ikke mulig å tenke seg livskraftige bygder framover med grunnlag i et bilde av det gamle tradisjonelle jordbruket med låst struktur uten endringer over tid. Blant annet fordi vi er et høykostland med vanskelige produktionsforhold i en stadig åpnere økonomi med kraftig teknologisk utvikling, er utvikling nødvendig – utvikling mot et mer effektivt og konkurransedyktig jordbruk, men også et mer mangfoldig landbruk som utnytter de markedsmulighetene som finnes, med grunnlag i landbrukseiendommens mange ressurser og egen kompetanse og interesser.

Svaret på spørsmålets første ledd er nei, og svaret på spørsmålets andre ledd er ja. Politikken er i samsvar med ønsket om et levende Bygde-Norge. Den skal, blant mye annet, legge til rette for det også framover.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Steinar Bastesen (Kp) [11:31:06]: Jeg takker statsråden for svaret. Kanskje jeg kan hjelpe ham litt på veien når han er så forbauset over mitt spørsmål.

Har årets jordbruksoppgjør en slik vinkling at det er de brukene som lever av matproduksjon, også de mindre brukene – de mest sårbare brukene – i Nord-Norge, på Vestlandet og på Østlandet og i dalførene innenfor, som kommer best ut? Er den landbrukspolitikk som nå føres av Regjeringen, et uttrykk for framtidens forvaltning og eiendomsoverdragelse av naturressurser?

Statsråd Lars Sponheim [11:31:44]: Jeg kan vise til at vi rett før pinse inngikk en avtale med begge fag- og næringsorganisasjonene i jordbruket. Når vi blir enige med de partene – bøndenes egne representanter – må vi legge til grunn at det er den riktige politikken som blir vedtatt.

Jeg har lyst til igjen å understreke det jeg sa i mitt svar, at samarbeidsregjeringen har inngått avtaler med landbrukets organisasjoner sammenhengende i fire år, og det er historie. Det er ingen andre regjeringer som har klart å levere en så stor harmoni i landbrukspolitikken som det dette representerer, og jeg mener dette er det riktige svaret på utfordringene. Det blir litt mer effektive bruk. Det ser vi i kraft av at det i hvert fall er mange år siden ønsket om å investere i jordbruket har vært større enn det det er nå. Satsingsviljen er stor. I tillegg åpnes det for mange som satser på alternativer. Dette er i ferd med å utvikle et mer robust jordbruk for bygdene – langs kysten, i Nord-Norge og på Vestlandet – enn det vi har hatt tidligere, og det trenger vi.

Steinar Bastesen (Kp) [11:32:43]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

De grønne flekkene får jeg lov til å leie hvis de ligger ved et gårdsbruk, og de brune flekkene som er kommet i stedet, hvis de ikke ligger der.

Ifølge forskerne har Landbruksdepartementet i en årrekke redusert bevilgningene til de statlige planteinstituttene som driver med forskning på nye plantesorter. Det har nylig dukket opp forslag om å overlate eiendomsretten til plantefrø til noen få, men særlig til én stor bedrift. Vil statsråden øke bevilgningene til planteinstituttene og gjennomføre en diskusjon på Stortinget om omlegging av eiendomsretten til plantefrø? Hvilken betydning vil en slik omlegging få for bøndenes framtidige inntekter?

Statsråd Lars Sponheim [11:33:28]: Det er en helt annet realitet representanten her tar opp. Til det kan jeg vel si at planteforskningen i Norge er omfattende, og det er Stortinget nettopp orientert om gjennom revidert nasjo-

nalbudsjett, og gjennom en stor omorganisering hvor all planteforskning skal samordnes i noe som skal hete Bioforsk. Det skal bli et enda mer kraftfullt forskningsinstrument ved at det skal sørge for at vi har oppdatert kunnskap og får ny kunnskap når det gjelder den nødvendige planteforskning, bl.a. om biologisk forskning, som skal styrke landbruket og gjøre det mer bærekraftig og mer lønnsomt over tid.

Spørsmålet om hvem som skal eie framtidige sorter og ta kostnadene ved å utvikle framtidige sorter – ikke dem vi har i dag, men dem som skal utvikles framover – er en annen og veldig omfattende problemstilling, som nylig har vært ute på høring. Stortinget vil selvsagt bli gjort kjent med om Regjeringen har tenkt å fremme en endret politikk på dette området. Det har Regjeringen ikke gjort. Det er kun et høringsutkast som nå har vært ute.

S p ø r s m å l 2

Odd Roger Enoksen (Sp) [11:34:36]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Da Veterinæravtalen ble vedtatt, var det en klar forutsetning for Stortingets godkjenning at det ble satt av tilstrekkelige ressurser til en effektiv gjennomføring av nødvendige nasjonale kontrolltiltak for å hindre en forringelse av helsetilstanden for mennesker og dyr. I 2004 lå Norge under det antall prøver som EU krever undersøkt for at vi skal opprettholde vår status i Europa.

Hvilken strategi har statsråden for å opprettholde den gode norske dyrehelsa?»

Statsråd Lars Sponheim [11:35:05]: Representanten Enoksens spørsmål berører dels overvåkingsprogrammer som tas på bakgrunn av krav i EØS-basert regelverk, dels nasjonale tiltak som gjennomføres i tillegg til det som følger av Norges EØS-forpliktelser.

Mattilsynet gjennomfører omkring 70 ulike programmer for å overvåke tilstanden på matforvaltningsområdet. En rekke av disse ble etablert som kompenserende tiltak ved utvidelse av EØS-avtalens vedlegg 1, jf. St.prp. nr. 6 for 1998–1999. I tråd med det som er anført i St.prp. nr. 1 for 2004–2005, og som en del av effektiviseringsarbeidet, gjennomfører Mattilsynet en gjennomgang av samtlige programmer som ble utført av de ulike virksomhetene som gikk inn i Mattilsynet. Programmene er også vurdert i forhold til internasjonale forpliktelser og kost-nytte-effekter ved programmene. Allerede i 2005 er enkelte av disse programmene avvirket eller redusert. Programmer som er fjernet eller redusert, vil etter Mattilsynets oppfatning gi små negative effekter i forhold til de målene som er satt for overvåking og kontroll.

Når det gjelder de prøver som EU krever undersøkt, har det vært en utvikling over flere år med krav om økt prøvetaking, spesielt på TSE-området. TSE inkluderer både kugalskap – BSE – hos storfe og skrapesyke hos småfe.

Tallene for både BSE- og skrapesykeprøver viser at Norge ligger noe under kravene. Avviket er størst når det gjelder skrapesyke hos småfe.

Krav til prøvetaking er volummessig størst for småfe. Her har det i praksis i lengre tid vært problemer med å få undersøkt selvdøde dyr i det omfang regelverket krever. Årsaken til denne situasjonen er sammensatt. Jeg kan f.eks. nevne rent praktiske forhold som manglende varsling fra dyreeier og lange avstander.

Norge sender regelmessig inn rapporter med statistikk og er i kontinuerlig dialog med ESA, kommisjonen og de andre EØS-landene om disse spørsmålene. Vi har ikke mottatt signaler som tyder på at avvikene i prøvetaking skulle sette Norges status i fare.

EU har nylig vedtatt rettsakter på TSE-området som medfører økte utgifter til prøvetaking av småfe. Regjeringen har fulgt opp dette i forslag til revidert nasjonalbudsjett.

Gjennom matforvaltningsreformen og etableringen av Mattilsynet har vi fått ett tilsyn som kan se ulike risikofaktorer i forhold til både dyre- og folkehelse i hele matkjeden. Dette gir mulighet til, i større grad enn tidligere, å målrette tiltakene for å oppnå størst mulig dyrehelsemessig effekt.

Mattilsynets oppfatning er at dyrehelsen i Norge er meget god, og at vi har god kontroll med situasjonen. Resultatene fra overvåkings- og kontrollprogrammene er meget tilfredsstillende, og det er ikke noe som tyder på at vår gode dyrehelsemessige sykdomsstatus er endret de siste årene.

Odd Roger Enoksen (Sp) [11:37:53]: Det statsråden nå sier, burde langt på vei være beroligende. Når det ikke fullt ut er det, skyldes det delvis et brev statsråden har mottatt den 22. april i år fra Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import, hvor de påpeker betydningen av å ha en god dyrehelse både i forhold til å kunne stille strenge krav ved import av dyr, og ikke minst også i forhold til eksport av f.eks. avlsmateriale, som foregår. De påpeker i dette brevet at etter at Mattilsynet er etablert, er det husdyrnæringens inntrykk at forståelsen for viktigheten av dette arbeidet ikke er tilstrekkelig ivarettatt. Man hevder i dette brevet, som næringskomiteen har fått en kopi av, at reduksjonen i antall programmer og antall prøver har gått for raskt og for fort i forhold til den linje man burde legge seg på.

Jeg registrerer hva Regjeringen sier i revidert, men mitt spørsmål til statsråden blir: Vil statsråden følge opp i forhold til de påstander som fremmes i dette brevet, og se nærmere på om det er behov for å styrke innsatsen?

Statsråd Lars Sponheim [11:39:07]: Jeg har lyst til å ta tak i det representanten begynte med i sitt tilleggs-spørsmål, nemlig om dette svaret gir grunnlag for å berolige representanten. Det mener jeg definitivt det gjør. Det er god dyrehelse, situasjonen er under kontroll, og den er under løpende vurdering av de beste fagfolk vi har. Hvis situasjonen skulle kreve økt ressursinnsats, tar Regjeringen hensyn til det. Slik situasjonen nå var ved dette reviderte nasjonalbudsjett, bevilget Regjeringen 5 mill. kr ekstra for å gjennomføre de nye krav til TSE-testing.

Jeg vil understreke at vi har et oppegående og godt mattilsyn, som løpende vurderer situasjonen, alle synspunkter og innspill, og foretar en faglig vurdering av dette. Styrken nå i forhold til for noen år siden, er at vi har et felles mattilsyn som kan se hele dette fagspekteret under ett og sikre at pengene blir satt inn der de har størst kostnytte-effekt, og der hvor det er mest nødvendig for å sikre og kunne gi slike beroligende signaler som jeg har grunnlag for å gi her i dag. Jeg føler meg sikker på at dette blir fulgt opp på den beste måte.

Odd Roger Enoksen (Sp) [11:40:09]: Det er ingen tvil om at vi har en god dyrehelse, og nettopp det at vi har en slik god dyrehelse, skyldes at vi har drevet med streng kontroll ved import og et sterkt forebyggende arbeid. Det er derfor ikke nødvendig bare å bevilge ekstra penger til programmer eller prøver som vi blir pålagt å ta, men også i aller høyeste grad å ha fokus på forebyggende virksomhet. Det er etter min oppfatning den langt viktigste delen i et langsiktig perspektiv i forhold til å opprettholde den gode dyrehelsen. Det er nettopp der, i forhold til det langsiktige arbeidet for å ivareta dyrehelsen, denne organisasjonen påpeker at de føler at Mattilsynet ikke har tilstrekkelig fokus.

Jeg registrerer at statsråden er fornøyd med det Mattilsynet gjør. La oss håpe at det også i et langsiktig perspektiv vil være like stor grunn til å være fornøyd.

Statsråd Lars Sponheim [11:41:01]: Jeg deler det håpet, og jeg skal love at Regjeringen skal gjøre hva den kan for at dette håpet også blir til virkelighet.

S p ø r s m å l 3

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:41:21]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I forbindelse med behandlingen av ny straffelov var komiteen opptatt av utilregnelige som har begått alvorlig kriminalitet. Det ble i denne sammenheng vist til RIBO Attføringsssenter i Saltdal. Komiteen fremmet også et enstemmig forslag om avtaler vedrørende gjennomføring av tvungen omsorg, tvungent psykisk helsevern og § 12-soring i straffegjennomføringsloven.

Hva vil statsråden gjøre for å følge opp Stortingets ønske og henvisning til bl.a. RIBO Attføringsssenter og den kompetanse de besitter?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:41:51]: Straffeloven slår fast at personer som er vurdert som utilregnelige, ikke skal idømmes fengselstraff.

Ved en endring i straffeloven som trådte i kraft 1. januar 2002, ble det innført tre nye særreaksjonsformer:

- dom til forvaring
- overføring til tvungent psykisk helsevern for psykotiske lovbrøyttere
- dom til tvungen omsorg for utilregnelige psykisk utviklingshemmede

Særreaksjonen forvaring kan idømmes personer som har begått alvorlig kriminalitet, og som vurderes som til-

(Statsråd Dørum)

regnelige, jf. straffeloven § 39 c. Forvaringsdømte som har særlige omsorgsbehov, kan prøveløslates til kommunale omsorgstiltak. I hovedsak vil det være aktuelt å etablere tiltak i hjemkommunen, men i tilfeller der dette ikke er mulig, kan det etableres tiltak i en annen kommune eller på en institusjon. Hvilken kommune eller institusjon det i så fall kan være aktuelt å nytte, vurderes konkret i den enkelte sak ut fra domfeltes behov.

Dømming til tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg er aktuelt for lovbrutere som på gjerningstiden var psykotisk eller psykisk utviklingshemmet i høy grad, og følgelig straffrie etter straffeloven § 44.

Lovbrutere som dømmes til tvungent psykisk helsevern, blir omfattet av bestemmelsene i psykisk helsevernloven. Så lenge vedkommende skal være tilbakeholdt med tvang, må dette være i en institusjon som er godkjent for tvungent psykisk helsevern. Dette betyr bl.a. at institusjonen må være bemannet med kvalifisert personell samt ha en materiell standard som er forsvarlig for tvungent psykisk helsevern.

Når det gjelder dømming til tvungen omsorg, skal denne særreaksjonen utholdes i en fagenhet innen spesialisthelsetjenesten som er innrettet for formålet. Hvis hensynet til den domfelte tilsier det, og sikkerhetshensyn ikke taler imot det, kan fagenheten etter nærmere forskrift som Kongen gir, inngå avtale om gjennomføring av omsorgen utenfor fagenheten. En slik avtale som dette vil også kunne inngås med ulike attføringsinstitusjoner dersom fagenheten finner dette faglig forsvarlig.

Det er det ordinære helsevesenet som har ansvar for behandling av innsatte i fengsel. For domfelte som er idømt fengselsstraff, kan straffen i henhold til straffegjennomføringsloven § 12 i særlige tilfeller gjennomføres ved heldøgnsopphold i institusjon. Eksempler på slike institusjoner er behandlingsskolekollativer, sykehjem, ettervernehjem eller lignende. Det forutsettes at opplegget er sikkerhetsmessig forsvarlig, og at det ikke er grunn til å anta at domfelte vil unndra seg gjennomføringen.

Ved dømming til tvungen omsorg, forvaringsdom eller fengselsstraff gjøres det i enkelte tilfeller avtaler med institusjoner. Avtalene gjøres ut fra den enkeltes spesielle behov og en grundig faglig vurdering av behandlingstilbudet. Jeg vil bl.a. i dialog med helsemyndighetene følge opp Stortingets anmodning. I slike tilfeller kan RIBO Attføringscenter og andre institusjoner med spesialkompetanse være et viktig supplement til statlige institusjoner.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:44:21]: Jeg vil først takke justisministeren for et godt svar.

Det er vel slik at mangfoldet blant de kriminelle er like stort som mangfoldet i denne salen på mange måter. Det betyr også at vi har behov for å fokusere på samfunnets behov for sikkerhet. Det betyr at man må ha en stor bredde i antall tiltak som kan iverksettes bl.a. for å sikre samfunnet. Det som vi her er inne på, er et grenseland mellom justis- og helsesektoren som nok gjør at man kan få utfordringer faglig, men kanskje også organisatorisk. Jeg vet at justisministeren er opptatt av at grensene ikke skal være

så markante, men at det skal gis en mulighet mellom de ulike faginstansene. Derfor ønsker jeg å høre om justisministeren har noen spesielle tanker om det er slik at finansieringsordningen i dag for denne type straffegjennomføring og § 12 er klar, i og med at det ligger en uklarhet der som justisministeren ser for seg at man må jobbe videre med for å finne gode løsninger på.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:45:19]: Representanten resonnerer omkring hvordan vi skal få til et godt forvaltningssamarbeid, noe jeg også har funnet grunn til å omtale spesielt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det er et område hvor representanten har utvist et prisverdig engasjement. De beste grunner for at det søkes løsning innenfor helsevesenet for utilregnelige, vil gjelde når de klart begår samfunnsskade, men ikke farlig kriminalitet. Og skal man gå inn på dette, må man føre den dialogen som jeg har skissert, med Helsedepartementet. Vi fører nå en slik dialog med Helsedepartementet og andre berørte, og da er spørsmålet om det kan etableres ordninger for utilregnelige som begår en slik kriminalitet. § 12 er jo rammen for det, og poenget er rett og slett å sørge for at vi ikke får gråsoner, men at vi får det slik at gode, operative folk innenfor helsesystemet, innenfor helseforetak og innenfor kriminalomsorgen kan skape samarbeidssituasjoner. Jeg har selv vært i en rekke slike praktiske situasjoner. Jeg kan forsikre representanten at jeg legger trykk på for at vi skal få til slike forvaltningsavtaler.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:46:26]: Jeg takker for nytt svar. Det er vel ikke tvil om det som justisministeren er inne på, at det tidvis kan være vanskelig å finne gode løsninger ut fra at man har et regelverk som legger føringer, og at man også skal ivareta rettsikkerheten til folk som er strafferettslig utilregnelige. Det betyr vel at kunnskap og innsikt er avgjørende i forhold til å velge de rette løsningene.

Nå var justisministeren inne på en annen ting, nemlig revidert nasjonalbudsjett, og fra 2001 har justiskomiteen fokusert bl.a. på muligheten av å bygge et nytt fengsel i Indre Salten, og det er også omtalt i Regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett. Siden det eventuelt blir lokalisert forholdsvis nært RIBO Attføringscenter i Saltdal, vil jeg spørre: Ser justisministeren for seg at man her kan få en felles gevinst ut av slik nyetablering, som kan gagne ikke bare dem som skal sone ordinært, men også dem som har behov for spesielt tilrettelagt straffegjennomføring?

Statsråd Odd Einar Dørum [11:47:18]: Jeg kan bekrefte, som representanten og jeg lenge har ønsket, at det i revidert nasjonalbudsjett er lagt opp til prosjekteringsmidler for et nytt fengsel med 100–125 plasser i Indre Salten, og da innenfor husleiefinansieringsordningen til Statsbygg. Vi har også sagt, som representanten er kjent med, at dette bør vi se i sammenheng med Bodø fengsel. Vi gjør jo faktisk en del spennende ting i dette området nå. Vi har f.eks. en ordning der vi prøver å fange opp ungdom før de risikerer å snuble borti kriminalitet, fordi vi bl.a. i Bodø og området rundt har et veldig godt

og åpent forhold mellom barnevern, politi og andre gode krefter. Jeg ser det slik at etablerer man en faginstusjon i et område, så bør man også i forhold til faginstusjonen skape praktiske samarbeidsordninger. Jeg vil ikke forskutere noe i forhold til Salten, men vi har f.eks. en forvaltningssamarbeidsavtale mellom Trondheim fengsel og Trondheim kommune. Slike avtaler som skal bygge bro og sørge for at praktikere møter praktikere, er mitt ideal, og representanten har nå på en kyndig og grei måte tegnet Salten-landskapet klart og tydelig for landets justisminister.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Trine Skei Grande til utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av utdannings- og forskningsministeren, som er bortreist.

Trine Skei Grande (V) [11:48:41]: Det er mye spennende forsknings- og utviklingsarbeid som skjer i de nordiske sentra for fremragende forskning. Spørsmålet mitt er:

«Hva kan statsråden gjøre for å sikre at de nordiske sentra for fremragende forskning kan bli ytterligere styrket som forskningsmiljø i en internasjonal sammenheng?»

Statsråd Svein Ludvigsen [11:48:58]: Svaret er at Regjeringen og statsråden gjør mye med det. Norge skal sammen med de øvrige nordiske landene bidra til at Norden blir både en attraktiv og verdensledende forskningsregion og en plattform for ytterligere styrket internasjonalt samarbeid. Denne vektleggingen av nordisk forskningssamarbeid er understreket i forskningsmeldingen, som nå ligger til behandling i Stortinget.

Nordisk Ministerråd har gitt økt prioritet til samarbeid innenfor forskning de siste årene. Sentrene for fremragende forskning er ett av fire hovedvirkemidler i Ministerrådets satsing på forskningssamarbeid.

De nordiske sentrene for fremragende forskning skal fremme forskermobilitet, utdanning og utveksling mellom nordiske forskergrupper gjennom etablering av nettverk med minst tre nordiske land eller geografiske sentre. Forskerutdanningen skal spesifikt inngå i én eller flere av sentrenes aktiviteter. De nordiske sentrene for fremragende forskning er derfor viktige virkemidler for å fremme kvaliteten i forskningen i Norden.

Pr. i dag finnes det syv sentre for fremragende forskning som Ministerrådet er med og finansierer sammen med de nasjonale forskningsrådene. I 2003 startet fire sentre under programmet globale forandringer. Programperioden som strekker seg fra 2002 til 2007, har en årlig finansieringsramme på minst 10 millioner danske kroner. I fjor startet så tre sentre innen molekylær medisin. Her er programperioden fra 2004 til 2009, og den årlige finansieringen er på minst 9 mill. danske kroner.

I tillegg til disse sentrene innen naturvitenskap og medisin gis det støtte til fem forskerskoler innenfor humanistiske og samfunnsvitenskapelige områder. Forskerskolene

startet i 2004 på initiativ av Nordisk forskerutdanningsakademi, NorFA. Formålet med disse forskerskolene er å øke mobiliteten i Norden, å styrke forskerutdanningen og å utvikle modeller som kan forbedre forskerutdanningen i de enkelte land og i Norden som helhet. Hver forskerskole har da en rammebevilgning på ca. 1 mill. norske kroner pr. år i tidsrammen 2004–2008.

For så å effektivisere forskningssamarbeidet mellom de nordiske landene ble NordForsk opprettet i januar i år som et selvstendig organ under Ministerrådet Utdanning. NordForsk forvalter FoU-midler fra Nordisk Ministerråd. Midlene skal brukes til å utløse midler fra nordiske forskningsråd til felles satsinger. NordForks suksess vil være avhengig av at de nordiske forskningsrådene aktivt utnytter de mulighetene som nordisk samarbeid gir, og, som jeg sa innledningsvis, forskningsmeldingen som ligger til behandling i Stortinget, trekker opp nettopp dette perspektivet.

La meg også legge til at NordForsk har ansvar for nordisk samarbeid innen forskning og forskerutdanning samt samarbeid og koordinering med Nordisk innovasjonssenter. NordForsk skal være et organisatorisk rammeverk for å fremme samarbeid mellom de nordiske landenes forskningsråd eller tilsvarende forskningsfinansierende institusjoner. Forskningsrådet har en representant i NordForks styre.

Trine Skei Grande (V) [11:52:09]: Jeg takker for svaret, og er veldig glad for at Regjeringa har fokus på forskning og fokus på nordisk samarbeid. Nå er det jo slik at statsråden også er nordisk minister for Regjeringa og har ansvaret for det. Kan statsråden si noe mer om NordForks rolle framover, hva NordForsk kommer til å bruke midlene sine til for å kunne spille den rollen som man ønsker de skal ha overfor disse utviklingssentrene?

Statsråd Svein Ludvigsen [11:52:40]: Det gjør jeg gjerne.

NordForsk forventes i år å dele ut mellom 60 og 70 mill. norske kroner til ulikt samarbeid innenfor forskning og forskningsutdanning. Det omfatter aktiviteter som tidligere ble støttet av Nordisk Forskerutdanningsakademi. Som jeg var inne på, skal fokuset være på forskningsområder der de nordiske landene allerede er sterke, og der formålet er å fremme forskning av høyeste internasjonale kvalitet. Så ambisjonen er ikke bare nordisk, men også internasjonal.

Satsingen på de nordiske sentrene for fremragende forskning vil være et av de fremste virkemidlene som NordForsk skal prioritere når NordForsk skal utforme sin strategi for tiden framover.

Trine Skei Grande (V) [11:53:34]: Jeg er veldig glad for svaret.

S p ø r s m å l 5

Bendiks H. Arnesen (A) [11:53:53]: Jeg har et spørsmål til fiskeri- og kystministeren, som også er nordisk samarbeidsminister:

«Ved sesjonen i Stockholm 2004 vedtok Nordisk Råd en rekommandasjon hvor vi anbefaler Ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland å inkludere tiltak til støtte for urbefolkningen i regionen.

Hvordan vurderer statsråden fremdriften i arbeidet med å utarbeide retningslinjer for samarbeidet med Nordvest-Russland, samt hvordan det arbeides med å følge opp anbefalingen om å inkludere støtte til urbefolkningen i regionen?»

Statsråd Svein Ludvigsen [11:54:29]: Her har jeg godt nytt å oppdatere stortingsrepresentanten og Stortinget på.

Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland ble vedtatt av samarbeidsministrene allerede den 10. desember 2004, kort tid etter sesjonen. Samtidig vedtok vi nye retningslinjer for samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen. Årsaken til denne nyorienteringen av det vi tidligere kalte nærområdesamarbeidet, var behovet for oppdateringer av det nordiske samarbeidet med både Nordvest-Russland og de baltiske land, ikke minst på bakgrunn av de mange utfordringene i Nordvest-Russland og de baltiske lands EU-medlemskap.

I etterkant av vedtaket om nye retningslinjer for Nordvest-Russland er vi nå i ferd med å utarbeide et eget russlandsprogram for Nordisk Ministerråd. Det vil etter planen bli oversendt til Nordisk Råd som et ministerrådsforslag i forbindelse med høstens sesjon i Reykjavik. Den overordnede ambisjonen med Russlandsprogrammet er at det nordiske samarbeidet med Nordvest-Russland skal bli mer fokusert og mer målrettet.

Når det gjelder tiltak til støtte for urbefolkningen i Nordvest-Russland, vil Ministerrådet overveie dette i sin oppfølging av retningslinjene. Retningslinjene viser konkret til at Ministerrådet allerede i flere år har finansiert ulike aktiviteter med fokus på urbefolkninger og miljø i samarbeid med Arktisk Råd. Urbefolkninger i Arktis inngår som et prioritert område i Ministerrådets eget arktiske samarbeidsprogram. Dessuten er Ministerrådet godt i gang med å styrke dialogen og det konkrete samarbeidet med Barentsrådet, som har en egen arbeidsgruppe for samarbeid med urfolk i regionen. Her viser jeg også til stortingsmeldingen om nordområdene som Regjeringen har lagt fram, som ligger til behandling i Stortinget, og som har synspunkter og forslag som tenderer inn på disse områdene.

I tillegg har samarbeidsministrene og sametingspresidentene i fellesskap nedsatt en arbeidsgruppe som utreder hvordan man kan få etablert en dialog med russiske samer og myndigheter med sikte på informasjonsutveksling om samiske spørsmål av felles interesse. I den forbindelse er det bestemt at det skal avholdes et seminar i løpet av 2005, og deretter skal det utarbeides en egen handlingsplan for dette arbeidet. Det har vi forventning til, ikke minst fordi både samarbeidsministrene og sametingspresidentene har en uttrykt målsetting om og vilje til å forbedre tiltakene.

La meg til sist, bare for ordens skyld, også nevne at de støtteordningene som Ministerrådet har i dag som retter

seg mot Nordvest-Russland, selvsagt også kan benyttes av urbefolkningen til urbefolkningssaker og -spørsmål.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:57:23]: Jeg takker statsråden for et grundig svar.

Dette året vi er inne i, har Norge formannskapet i Barentsrådet, og 2005 er utpekt som et urfolksår i Barents-samarbeidet. Neste år har Norge formannskapet i Nordisk Ministerråd, og Norge overtar formannskapet i Arktisk Råd høsten 2006. Her har altså Norge en meget god mulighet til å sette sitt tydelige preg på samarbeidet i nordområdene. Urfolkene bør, etter min mening, forbli høyt på agendaen i den sammenheng, som de var det under årets formannskap i Barentsrådet.

Jeg har lyst til å spørre statsråden om hvordan han ser på mulighetene for å koordinere dette arbeidet for å sikre at det blir resultater ut av det, og at man på den måten kan sette et norsk preg på dette arbeidet.

Statsråd Svein Ludvigsen [11:58:35]: For å være helt oppdatert hadde jeg gleden av å feire 17. mai med norske og nordiske venner i Helsingfors. I den sammenhengen hadde jeg et møte med samarbeidsminister Enestam. Vi drøftet nettopp det som representanten tar opp her, at Norge har og neste år skal ha sentrale lederverv knyttet til Ministerrådet, til Arktisk Råd og til Barentsrådet, samtidig som Finland skal ha formannskapet i EU i andre halvår neste år. Det gjør at Norge og Finland, som har så mange felles interesser, har muligheter til å sette både Nordvest-Russland og den nordlige dimensjonen enda høyere opp på dagsordenen. Inkludert i det er selvfølgelig urfolksproblematikken.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:59:26]: Jeg takker igjen for svaret. Jeg synes dette høres veldig bra ut.

Jeg har selv hatt gleden av å jobbe en del med disse spørsmålene. Det jeg registrerer, er at utfordringene for folk i disse områdene er mange, men også at mulighetene er fantastisk mange. Derfor må det være trykk på dette arbeidet i tiden som kommer, slik at man kan få gitt bistand som på lengre sikt gir resultater i form av sysselsetting og i form av velferd. Målet må være at man med disse mulighetene kan klare seg selv best mulig.

Presidenten: Ønsker statsråden et siste ord?

Statsråd Svein Ludvigsen [12:00:10]: Det måtte i så fall være at representanten Bendiksen og undertegnede stort sett deler mål og ambisjoner. Jeg kan vel tolke ham dit hen at han er særdeles fornøyd med at denne regjeringen gjør det den gjør – underforstått at vi også får fortsette med det nyttige arbeidet!

S p ø r s m å l 6

Fra representanten Ranveig Frøiland til helse- og omsorgsministeren:

«Nevrokirurgi er eit høgspesialisert fag, ofte kompliserte og risikable inngrep. Kirurgane treng trening, og det

er semje om at ein treng eit befolkningsgrunnlag på ca. 1 million innbyggjarar for å vareta nok trening og kvalitet på behandlinga. I Helse Vest er det nevrokirurgiske tilbodet splitta opp – i Bergen og Stavanger. Dei faglege råda var at planlagde hjerneoperasjonar berre skulle utførast i Bergen.

Kva er årsaka til at statsråden greip inn og fekk styret til å gjera vedtak i strid med dette rådet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 7

Per Roar Bredvold (FrP) [12:00:41]: Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«I Hedmark, som i resten av landet, er minnesteinene etter bygging av f.eks. bruer i ferd med å forsvinne. Når nye bruer bygges eller forsterkes, tas disse steinene ofte ikke vare på. Dette er «kulturminner» som bør få en hedersplass ved anlegget.

Hva vil statsråden gjøre for å ta vare på disse steinene, som forteller mye om datidens slit og ikke minst byggeferdighetene etter datidens forhold?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:01:07]: Statens vegvesen har ansvar for å ivareta kulturhistoriske hensyn i utvikling, bygging og drift og vedlikehold av vegnettet. Ivaretagelse av kulturminner gjøres i ordinære planprosesser for bygging og vedlikehold.

Statens vegvesen har også ansvar for å ivareta hensynet til egne kulturminner. Til orientering utarbeidet Statens vegvesen i 2002 en Nasjonal verneplan for veiger, bruer og vegrelaterte kulturminner. Om lag 350 objekter er med på verneplanen og vil gjennomgå en fredningsprosess. I forarbeidene ble mer enn 1 000 veiger, bruer og andre objekter registrert og vurdert.

Minnesteiner er steiner med inskripsjon som forteller om viktige hendelser, og er satt opp i ettertid. Minnesteinene gir kunnskap og opplevelse og bør ivaretas i sitt opprinnelige kulturmiljø. Hvordan dette best gjøres, bør vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:02:15]: Jeg takker statsråden for svaret.

Spørsmålet mitt har sitt utspring i en sykkeltur jeg hadde for en stund siden. Når man sykler, kommer man litt lavere ned, nærmere veien og nærmere brua enn når man kjører. Jeg oppdaget da noen steiner ved ei bru, og det oppdaget jeg også ved andre bruer. Jeg stoppet og gikk ned og kikket. Det var steiner fra den tiden brua ble bygd – det stod når og hvordan, etc. Brua er blitt oppklassifisert, og vegen er blitt hevet, så det var 1–2 meter ned. Det var tilfellet også på de andre stedene. Steinene står der nede.

Jeg ser i svaret til statsråden at det er registrert. Men det var i 2002, nå er vi i 2005. Steinene er der fortsatt. Da blir mitt oppfølgingsspørsmål: Hvor langt har man kommet, og hva er i praksis blitt gjort? Er det gjort noe mer enn bare å registrere dette? Minnesteinene er fortsatt der nede, og jeg

tror at med enkle grep – ikke så mye penger nødvendigvis – kunne vi fått hevet steinene og kanskje lagt ny maling i skriften på dem, til allmenn nytte og glede.

Statsråd Torild Skogsholm [12:03:20]: Nå kjenner ikke jeg til dette konkrete tilfellet som det er snakk om her. Men det arbeidet som gjøres i Statens vegvesen på dette området, følges opp hele tiden.

Jeg har reist mye rundt i landet og blitt imponert over mye av det arbeidet som har vært gjort med å ta vare på viktige kulturminner og minnesteiner. Det er klart at det er et stort arbeid som ligger bak bare det å registrere denne type objekter. Som det framkom av mitt svar i stad, har man ikke tatt mål av seg til å bevare absolutt alt, men det er viktig å få registrert så mye som mulig, og få vurdert i hvilken grad man har mulighet til å ta vare på disse objektene og samtidig få gjort den jobben man skal i forhold til å legge til rette for god og sikker framkommelighet.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:04:21]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Vi er helt enige om at mye er gjort. Det er mange fine rasteplasser som er laget, og det er mange fine stoppesteder som er laget ved siden av bruer eller i tilknytning til bruer.

Når det gjelder mange av disse steinene, vil det ikke koste mange kroner, kanskje nesten ikke noe i det hele tatt, å få løftet dem opp, laget et lite fundament og ha med seg noe sort maling og få skrevet inskripsjonen på nytt. Jeg tror at de som bor rundt en slik bru eller en slik stein, vil føle litt stolthet over dette. Mange har også hatt slektninger med på den byggeprosessen langt tilbake i tid. Jeg tror det er med på å hedre dem som har slitt for å få til dette, hvis man bruker noen få kroner. Jeg tror statsråden og jeg er helt enige om at det er det verdt.

Jeg håper statsråden følger opp dette. Jeg skal i hvert fall ta kontakt med dem som har med dette å gjøre i mitt hjemfylke, slik at dette arbeidet blir forsert. Det er et viktig arbeid, selv om det kanskje ikke betyr så mye. Kulturmessig betyr det mye.

Statsråd Torild Skogsholm [12:05:26]: Det er helt klart at mange av oss kjenner stolthet over historien, ikke minst den historien vi har når det gjelder bygging av både veg og jernbane. Dette er områder som ikke minst Statens vegvesen er opptatt av selv. Det er en del av historien også til Statens vegvesen. Jeg kan forsikre representanten Bredvold om at dette er et spørsmål jeg er opptatt av, og som vi vil ta med oss videre, uten at jeg kan kommentere denne konkrete saken, da jeg ikke kjenner godt nok til den.

Presidenten: Spørsmålene 8, 9 og 10 er allerede besvart.

S p ø r s m å l 11

Rolf Terje Klungland (A) [12:06:15]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I VG 10. mai kan vi lese at en grunneier går rettens vei for å forby allmennheten tilgang til den siden av Thorsholmen som er synlig fra grunneierens eiendom. Han føler seg beglodd og offer for uønsket innsyn og utsyn. Rikfolk utnytter en dårlig kommuneøkonomi for å ta seg til rette i skjærgården. Regjeringen har fjernet ordningen med juridisk bistand til kommunene i forbindelse med konflikter om bruk av strandsonen og om allmennhetens rettigheter.

Vil statsråden vurdere å gjeninnføre denne ordningen?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:06:54]: Ordninga med ei løyving for å kunne gi juridisk hjelp i saker som gjeld konflikter i strandsona, gjaldt i perioden 2000-2002 og var ein del av det såkalla strandsoneprojektet som vart gjennomført av Direktoratet for naturforvaltning. Prosjektet er avslutta, og eg ser ikkje grunnlag for å innføre ordninga på nytt.

Ordninga var ei prøveordning med juridisk hjelp til 15 utvalde kystkommunar. Dette gav moglegheit for kommunane til å få tilgang på kvalifisert juridisk ekspertise til vurdering av aktuelle saker. Denne ordninga var nyttig for mange av kommunane.

Ordninga sin karakter av å vera ein del av eit prosjekt blir understreka av at ho ikkje omfatta alle kommunar.

Delvis basert på prøveordninga med juridisk hjelp blei det i regi av prosjektet utarbeidd handbøker om juridiske og planfaglege spørsmål, m.a. om korleis plan- og bygningslova og friluftsløva skal praktiseras og følgjast opp i høve til kommunane sitt ansvar i strandsonespørsmål. Dette har gjort vedtaksgrunnlaget klårare og auka kjennskapen til regelverket som gjeld bruk og vern av strandsona. Rettleinga har med andre ord ført til at kommunane sitt arbeid kan utførast med større fagleg sikkerheit.

Prosjektarbeidet la dermed eit grunnlag for at kommunane og fylkesmennene si sakshandsaming når det gjeld dispensasjonar og ulovlege stengsel, kan effektiviserast.

Slik eg ser det, er strandsoneprojektet avslutta, men strandsonearbeidet skal halda fram. Regjeringa har gjort greie for sitt arbeid i strandsona i St.meld. nr. 21 for 2004-2005 Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Regjeringa ønskjer ei offensiv og framtidretta strandsoneforvaltning. Det er derfor naudsynt med ei vedvarande fokusering på strandsona og på på nytt å utfordra kommunane til ein streng praksis ved handsaming av plansaker og dispensasjonar. Statlege og regionale myndigheiter har viktige roller i arbeidet med å gjennomføre ein aktiv strandsonopolitikk.

Departementet vil følgja byggjeaktiviteten i 100-metersbeltet nøye framover. I lys av rapporteringa vil departementet ta initiativ til spesiell oppfølging av fylke der utviklinga ikkje er tilfredsstillande.

Ulovlege stengsel som hindrar ferdsle langs sjøen, er eit stadig problem, og kommunane har ei viktig oppgåve med å rydda opp i slike tilhøve.

Me vil òg halda fram arbeidet med å sikra og tilretteleggja dei mest attraktive områda i strandsona. Eg viser til

at me i revidert nasjonalbudsjett har foreslått å sikra betydelege forsvarseiegedomar til friluftsføremål.

Me vil òg etablere eit landsdekkjande nettverk for kystsoneforvaltninga for å auka merksemda om desse problemstillingane i heile landet.

Me har ein aktiv strandsonopolitikk. Eg veit òg at representanten Klungland er sterkt engasjert i desse spørsmåla. Sjølv om me ikkje vil ta opp den ordninga han her stiller spørsmål om, kan eg forsikra om at me vil føra politikken innafør strandsonområdet aktivt vidare i tråd med dei føringane me har lagt i stortingsmeldinga.

Rolf Terje Klungland (A) [12:09:51]: I budsjettet for i år foreslo Arbeiderpartiet å opprette en ordning med juridisk bistand på 60 mill. kr. Det gjorde vi fordi vi ser en skremmende utvikling når det gjelder strandsonen.

Etter hvert som rikfolk får mer penger på grunn av Regjeringens skattelettepolitikk, og etter hvert som kommunene får mindre penger fordi det blir gitt skattelette til de rikeste her i landet, får kommunene mindre muligheter til å følge opp juridisk de inngrepene som blir gjort i strandsonen, ofte betalt av rikfolk som har god råd til å sikre seg de beste advokatene. Det går på bekostning av velferdstilbudet i kommunene dersom de skal bruke pengene på å følge opp dette istedenfor å bruke dem på velferdsoppgaver. Er ikke statsråden opptatt av at kommunene skal settes i stand til å følge opp slike saker?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:10:55]: Eg er heilt einig med representanten Klungland i at det er viktig at kommunane blir sette i stand til å kunna vareta strandsona på ein god måte. Det er det me gjennom vår politikk ønskjer å leggja til rette for, bl.a. kystsonenettverket er eit eksempel på det. Me trur at nettopp gjennom eit slikt nettverk vil kommunane bli sikra dette. Men det er ein heilskap i denne politikken. Det er viktig – og der har eg vore tydeleg både i forhold til fylkesmenn og dei som forvaltar dette – at det blir gjort innvendingar i dei sakene som er i strid med den nasjonale politikken når det gjeld strandsona. Så i dei aktuelle sakene her må det gjerast innvendingar, og me jobbar for at kommunane skal bli sette betre i stand til å vareta den oppgåva. Så eg er einig med Rolf Terje Klungland i denne saka. Men eg trur ikkje at dette prosjektet, som skulle vera eit kortvarig prosjekt, og som me allereie hentar nytte av når me vidarefører kunnskapen, er det riktige verkemidlet no for å forbetra strandsonopolitikken.

Rolf Terje Klungland (A) [12:12:07]: For hver dag som går, ser vi nå en utvikling av bebyggelse i strandsonen som er helt uakseptabel. Jeg er glad for at Regjeringen kommer med forslag om å sikre forsvarseiendommer for allmennheten, men det er bare et plaster på såret i forhold til de tiltakene som vi i Arbeiderpartiet er opptatt av burde vært gjort i forhold til sterkere statlig styring når det gjelder bygging i strandsonen.

Nå har to miljøvernministere i denne regjeringen pratet om at vi skal ha en sterkere styring og en sterkere vilje til å bevare strandsonen for allmennheten. Vi har hatt en pe-

riode på fire år der det har vært mye prat, men lite handling. Jeg må spørre statsråden: Hvis han er veldig opptatt av å bevare strandsonen mest mulig for allmennheten, hva slags tiltak har han tenkt seg nå for å stoppe den utviklingen som vi ser også i år i forhold til nye bygg og privatisering av strandsonen?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:13:12]: Det er ikke korrekt at me ikkje har det verkemiddelapparatet som me treng, allereie i dag. I konkrete saker har fylkesmannen god moglegheit til å komma med innvendingar. I min dialog med fylkesmennene har eg vore tydeleg på at eg kunne ønskt ein streng praksis. Og det ser eg no blir følgt opp av fylkesmennene.

Eg hadde møte med fylkesmiljøvernsejefane i førre veke der eg tok opp denne problemstillinga. Det vil seia at i konkrete saker vil dette bli følgt opp. Når det gjeld plan-saker, er òg representanten Klungland godt kjend med at dei kjem inn til Miljøverndepartementet. I den tida eg har vore statsråd, har eg i alle sakene eg har hatt på mitt bord, valt å følgja fylkesmannen si tilråding. For meg er det viktig med ein streng praksis, og me har i dag verkemiddelapparatet til å føra ein slik streng politikk. Det ønskjer eg å gjera, det har òg vore tydeleg i forhold til kommunar, fylkeskommunar og fylkesmenn, som på mine vegner kan utføra det arbeidet i konkrete saker.

S p ø r s m å l 1 2

Asmund Kristoffersen (A): Jeg skal få stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Den alvorlige ulykken ved atomgjenvinningsanlegget i Sellafield har skapt bekymring også i Norge, fordi eventuelle utslipp til havet kan få konsekvenser også for oss. I 1994 startet britene i hemmelighet med å slippe store mengder technetium 99, et radioaktivt stoff, direkte ut i havet, og allerede i 1996 kunne vi måle forhøyede verdier langs norskekysten.

Hvorfor har ikke Regjeringen sørget for at det foreligger avtale om varsling når det skjer utslipp av radioaktive stoffer fra Sellafield-anlegget?»

Statsråd Knut Arild Hareide: Ein avtale mellom Noreg og Storbritannia om tidleg varsling av atomulukker og utveksling av informasjon som gjeld drift og leiging av kjernefysiske anlegg, blei vedteken i 1987. Avtalen gjeld ulukker som medfører utslepp av radioaktive stoff som kan ha følgjer for den andre parten når det gjeld sikring eller radiologiske konsekvensar. Avtalen gjeld òg varsling av viktige endringar i kjernefysiske anlegg.

Den britiske miljøvernministeren, Elliot Morley, har opplyst meg om at lekkasjen frå reprosesseringsanlegget Thorp i Sellafield 18. april ikkje har medført fare for utslepp til miljøet eller auka stråledosar til menneske. Frå britisk hald blir det derfor hevda at lekkasjen ikkje er omfatta av varslingsavtalen.

Eg har jamvel fått lovnader om at varslingsrutinane no vil bli skjerpa, slik at Noreg i framtida òg raskt vil bli varsla om slike uhell som ikkje fører til utslepp til miljøet.

Eg vil be Statens Strålevern vurdere om det òg trengst ei omgjerding av den varslingsavtalen Noreg har med Storbritannia, slik at det blir klart at ho òg femnar om slike hendingar.

Asmund Kristoffersen (A): Takk for svaret. Jeg synes det er meget tilfredsstillende å høre at en tar en gjennomgang av den avtalen som faktisk er der, men som tydeligvis ikke fungerer godt nok. Det tror jeg det er sterkt behov for å gjøre. Jeg har veldig lenge vært bekymret for de utslippene vi har sett av technetium 99. Ministeren kjenner godt til at det har vært et engasjement både fra min og mange andres side som førte til at utslippene opphørte. Men nettopp i lys av at et slikt utslipp bevisst kunne skje, stiller jeg dette spørsmålet. Er det slik at på tross av en avtale tar ikke britiske myndigheter dette alvorlig? For det utslippet vi har sett gjennom mange år, har påført oss radioaktivitet langs kysten vår i sjø og bunndyr og tang og tare. Er det slik at ved et utslipp vil norske myndigheter få hurtig melding?

Statsråd Knut Arild Hareide: Eg er kjend med det engasjementet representanten Kristoffersen har hatt knytt til Sellafield. Eg vil derfor nytta høvet til å minna om at når det gjeld utsleppa av technetium 99 frå Sellafield, blir dei no reinsa, slik norske styresmakter har kravd, så når det gjeld technetium 99-delen, ser me no ein tilfredsstillande prosess. Den lekkasjen som det no gjaldt, var frå den andre delen av anlegget i Sellafield, som er knytt til atom-brensel. Der er me no lova betre varsling. Det kunne den britiske ministeren sjølv informera meg om, at dei ønskte å få til ei betre varsling. Det synest eg er veldig positivt. Men eg har òg altså bede Statens Strålevern om å gjera ein gjennomgang for å vurdere om varslingsavtalen mellom Noreg og Storbritannia bør forbe-trast.

Asmund Kristoffersen (A): Jeg synes det er godt å høre at det er på gang, men jeg har vært vedvarende skeptisk med hensyn til om britiske myndigheter faktisk tar denne avtalen på alvor. Det er neppe tvil om at uten det presset som har vært fra mange lands regjeringer, parlamentarikere og interesseorganisasjoner, ikke minst Bellona i Norge, hadde vi ikke vært der vi er i dag. Jeg merket meg også i innspurten i fjor vår at EU-kommisjonen påla britiske myndigheter, eller Sellafield-anlegget, å rapportere halvårlig om hvilke sikkerhetstiltak som ble satt i verk, og framgangen når det gjaldt disse. Jeg lurer da på om den norske regjeringen har noen kontakt med EU-myndighetene på dette området for å forsikre seg om at britiske myndigheter faktisk følger opp det de er forpliktet til å følge opp.

Statsråd Knut Arild Hareide: Det er kjent at det ikke berre er norske styresmakter som har reagert på den mangelen på informasjon som har vore i denne saka. Vi veit at EU-kommisjaren innanfor energifeltet har reagert på dette, og vi veit òg at tyske styresmakter har gjort det. Det er ein dialog òg utover, og eg trur det er viktig at me står fleire i lag i presset mot britiske styresmakter i denne

saka. Vi har vunne ein viktig siger gjennom technetium 99-delen, men eg synest denne ulukka viser miljørisikoen ved anlegget i Sellafield, og det har mykje å seia miljøpolitisk for Noreg. Eg vil derfor halda oppe det presset som me har i dag mot britiske styresmakter.

Presidenten: Med det er siste ord sagt i dagens spørretime.

S a k n r . 2

Referat

1. (217) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at det utarbeides en lov om forvaltning av kraftselskap for å sikre at folket får dekket sitt grunnleggende behov for elektrisk kraft til en makspris på forbrukerkraft som skal ligge innenfor det minstepensjonister og flerbarnsfamilier i eget hus har råd til å betale (Dokument nr. 8:87 (2004-2005))
2. (218) Forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Heidi Grande Røys, Jørund Leknes og Kjetil Bjørklund om en handlingsplan for bærekraftig bruk av verneområder i Norge (Dokument nr. 8:88 (2004-2005))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (219) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at fiskerpensjonen og sjømannspensjonen ikke samordnes ved uførhet, og at fiskere og sjømenn som på grunn av uførhet ikke opparbeider seg rettigheter til henholdsvis fiskerpensjon og sjømannspensjon får tilbakebetalt innbetalt pensjonspremie til pensjonsordningene (Dokument nr. 8:85 (2004-2005))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
4. (220) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2005 (St.prp. nr. 65 (2004-2005))
5. (221) Revidert nasjonalbudsjett 2005 (St.meld. nr. 2 (2004-2005))
6. (222) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at 30 mrd. kroner av årets merinntekter fra petroleumssektoren, som følges av ekstraordinært høye oljepriser, settes av som grunnlag for oppbygging av et fond som skal sikre at vedtatte rassikringstiltak og nødvendige utbygginger av veinettet kan ferdigstilles fortløpende uten bruk av bompenger (Dokument nr. 8:86 (2004-2005))
Enst.: Nr. 4–6 sendes finanskomiteen.
7. (223) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om å gjøre det straffbart å foreslå sex med mindreårige på Internett (Dokument nr. 8:82 (2004-2005))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
8. (224) Lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2006 (kommuneproposisjonen) (St.prp. nr. 60 (2004-2005))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
9. (225) Samtykke til godtakelse av vedtak om videreutvikling av Schengen-regelverket (direktiv 2002/90/EF om definisjon av hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold og rammebeslutning 2002/946/JIS om styrking av de strafferettslige rammer for å hindre hjelp til ulovlig innreise, transitt og opphold) (St.prp. nr. 62 (2004-2005))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
10. (226) Samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsvedtak nr. 456/2005/EF av 9. mars 2005 om fellesskapsprogrammet for å fremje europeisk digitalt innhald i globale nett (eContentplus) (St.prp. nr. 61 (2004-2005))
Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
11. (227) Reindrifftsavtalen 2005/2006, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2005 m.m. (St.prp. nr. 63 (2004-2005))
12. (228) Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Lodve Solholm og Arne Sortevik om tilslutning til Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) (Dokument nr. 8:83 (2004-2005))
13. (229) Forslag fra stortingsrepresentantene Lodve Solholm, Gjermund Hagesæter, Per Sandberg og Øystein Hedstrøm om i større grad å gjøre Innovasjon Norges virkemidler landsdekkende (Dokument nr. 8:84 (2004-2005))
Enst.: Nr. 11–13 sendes næringskomiteen.
14. (230) Ein del saker på Samferdselsdepartementets område (St.prp. nr. 64 (2004-2005))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
15. (231) Samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom statene i Det europeiske frihandelsforbund og Republikken Tunisia og en tilknyttet landbruksprotokoll mellom Kongeriket Norge og Republikken Tunisia, begge av 17. desember 2004 (St.prp. nr. 59 (2004-2005))
16. (232) Samarbeidet i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) i 2004 (St.meld. nr. 35 (2004-2005))
Enst.: Nr. 15 og 16 sendes utenrikskomiteen.